

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXIV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2008. MÁJUS 14.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

5.

ATROCITÁS-SZINDRÓMA AZ ISKOLÁBAN

Az erőszakoskodás, az iskola biztonsága nálunk és szerte Európában, a világban jelentős, egyre súlyosbodó gond. Nem véletlen, hogy már az Európai Tanács és az európai pedagógus-szakszervezetek szintjén is foglalkoznak ezzel a problémakörrel, az ok keresésével, a megelőzés hatékony módjaival. Jól tudjuk, hogy az iskola nem légüres térben lebeg, hanem a társadalom szerves része. A társadalmi jelenségek, folyamatok nem tarthatók az iskola falain kívül. Nem is kell ilyesmivel próbálkoznunk, hiszen az életre nevelünk. De mit tehetünk a negatív jelenségekkel, például az atrocitások megjelenésével szemben? Legyen biztonsági szolgálat minden iskolában, mint New Yorkban? Az alapképzésben vagy a továbbképzések során készítsük fel a pedagógusokat önvédelmi harcra? Ugye, senki sem gondolja, hogy ezek lehetnek a jó megoldások?

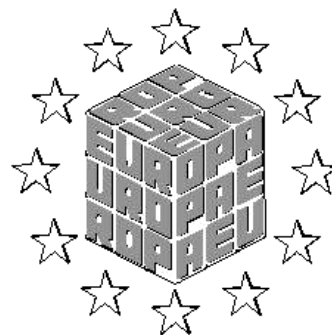
Az iskola és környezete között megjelenő fizikai és lelki erőszak sokféle formát ölthet, amelynek előidéző okai is összetettek. Az erőszak olyan jelenség, amely túlmutat az iskolán, ám a nevelési-oktatási intézményekben megjelenő formáit jól ismerjük. Hazánkban az összes ismertté vált bűnelkövető 12%-a fiatalok, a 14 év alattiak száma négyezer körül ingadozik. A teljes 14 év alatti népesség 0,25 százaléka, a 14-17 közöttiek 2,25 százaléka követ el bűncselekményeket. A sértettek száma tekintetében a gyermekkorúak száma pedig megduplázódott, 1,2-ről 2,5 százalékra nőtt. A 14-17 év közöttieket nézve ez az arány 4 százalék körüli. A probléma újabb dimenzióját a tankötelezettség kiterjesztése is okozta. Közismert, hogy a tankötelezettség nem teljesítése a társadalom peremén elhelyezkedő rétegek hátrányos helyzetű gyermekei között gyakori. Az e körben mindig is jelenlévő és jól leírható érdekérvényesítő képességgel rendelkező csoportok a tankötelezettség korhatárának emelésével a felnőtt közeg helyett az iskola falai között maradtak, sokszor váratlan magatartási formákkal lépve meg a pedagógusokat. Természetesen ebből nem vonható le az a következtetés, hogy csökkentsük a tankötelezettség korhatárát. (Ilyen véleményeket is hallani!)

Mindezt tetézi az iskolai jelenségek médiában való bemutatása. Az oktató-nevelő munka eredményei, a pedagógusaink áldozatos munkája nyomán realizálódó sikerek (ilyen jelenségek is szép számban találhatóak intézményeinkben) sosem, esetleg csak nagy ritkán kapnak nyilvánosságot. Az atrocitások azonban az írott és az elektronikus sajtóban egyaránt nagy terjedelemben megjelennek. A valós helyzet árnyalt elemzése helyett a szenzációkeltés szempontjai szerint torzítva, ismételve. Ez történt a legutóbbi események kapcsán is. Ezért sem szabad csak a média tudósításai alapján a magyar közoktatás egészére általános következtetéseket levonni. Külön tanulmányt érdemelne a média hasznos ismeretterjesztő tevékenysége mellett a bemutatott filmek tömegének káros hatásáról is szólni, hiszen ezek ösztönzik, „doppingolják” az agresszió terjedését. Akár az utcai arrogancia, a tojásahajigálás és Molotovkóktél-dobálás, autók és kukák gyújtogatása.

Nélkülözhetetlen a jelenségek alapos feltárása, reális elemzése, a kellő intézkedések megtételére. Mindezt szeretnénk a lapunkban megjelenő összeállításban (lásd: 7-10. oldal) és nem utolsósorban a PSZ tevékenységével elősegíteni. A Magyarországi Szülők Országos Egyesületének (MSZOE) folytatott tárgyalásaink, közös álláspontunk (lásd: lapunk hátsó borítója) is ezt szolgálja. Különösen sokat várunk a június 5-ei konferenciától, amelyen nemcsak elemzünk, bírálunk, hanem a szülő szervezetekkel együtt közös kezdeményezéseket is teszünk ez ügyben. *Úgy gondoljuk ugyanis, hogy ezen a területen sem hozhat jó megoldást a perlekedés, az egymásra mutogatás. A konstruktív párbeszéd, a közös megoldások keresésében vagyunk érdekeltek ezúttal is. Pedagógusok, szülők, fenntartók, oktatásirányítók országos, területi és helyi szinten is álljanak szóba egymással és cselekedjenek közösen. Csak ebben az esetben lehet eredményünk a pozitív elmozdulásra.*

Nyilvánvaló, hogy ezt a problémát nem lehet csupán jogszabályokkal hatékonyan kívülről rendbe tenni. Emellett tartalmi és módszertani váltásra van szükség ahhoz, hogy az iskola és társadalom között szélesedő szakadékot – amelyet sok pedagógus nagyszerű munkájával eddig át tudott hidalni – megszüntessük. Szükséges, de nem elégséges az iskolában dolgozó pszichológusok, gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök számának emelése, munkájuk, alkalmazásuk feltételeinek erősítése, a gyermekvédelmi intézményrendszer továbbfejlesztése. Mindenekelőtt a nevelési funkció erősítésére, fejlesztésére van szükség. Ehhez nem elég csupán a módszertani kultúrát átalakítani, „modernizálni”, a pedagógusképzésben, -továbbképzésben az erre irányuló változásokat indukálni. A szükséges tárgyi, személyi, pénzügyi feltételeket kell megteremteni. A közösségépítést, a személyiségfejlesztést nem lehet csak a tanórákra, az osztályfőnöki órára szűkíteni. Bővíteni kell a szabadidős foglalkozások lehetőségét. Meg kellene teremteni a napjainkban szinte teljesen hiányzó ifjúsági mozgalom lehetőségét is. Nem utolsósorban pedig a szülőkkel való együttműködés általánosan alacsony szintjét kell emelni. Elfogadtatni és élő gyakorlattá tenni azt, hogy iskola és a szülő csak együtt képes eredményes gyermeknevelésre. Ezt a beiratkozással nem háríthatjuk csak az iskolára.

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- **A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI**
- **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ – PSZ-VEZETŐ**
- **PEDAGÓGUSKÉPZÉS**
- **JELÖLTEK A PSZ ORSZÁGOS TISZTSÉGEIRE**
- **TANÁRVERÉS BUDAPESTEN**
- **ATROCITÁS DORMÁNDON**
- **AGRESSZIÓ AZ ISKOLÁBAN**
- **NYARALÁSI LEHETŐSÉGEK**
- **AZ ABAÚJI PEDAGÓGUS-KÓRUS JUBILEUMA**
- **AZOK A NYOLCVANAS ÉVEK**
- **A FÉRFIAK HÓNAPJA**
- **SZÜLŐK, PEDAGÓGUSOK EGYÜTT**
- **PL-ÚTMUTATÓ:**
  - Létszámkeret – felmentés;
  - Illetményszámítás;
  - Jogviszonyok minősítése;
  - Többműszakos munkarend

Magyar internet média- és web-díj, 2008

Egy informatikaoktatással és –alkalmazással foglalkozó társaság, a győnyösi „IOSZIA” szolgáltató kft. versenyt rendez a Magyar internet média- és web-díjért. A fő szponzor a Számalk Zrt., szakmai támogató a Gábor Dénes Műszaki Informatikai Főiskola. A verseny célja: az internet igazi értékeinek átvitele az új generáció számára, az információk felismerésére való képesség fejlesztése és útmutatás a tudatos továbbfejlődés irányába.

A pályamunkákat tárgyilagos szakemberek bírálják el: ez jó lehetőség arra, hogy a pályázók képet kaphassanak tudásukról, illetve, hogy mely területeken kell még fejlődniük. Az internet a mindennapjaink része lett, de segítséget kell nyújtani a fiataloknak abban, hogy képesek legyenek ott értéket létrehozni, és el tudjanak igazodni a felmérhetetlen adathalmazban.

Az internet és a különböző médiás alkalmazások szinte beláthatatlan lehetőségeket kínálnak a kultúra, az oktatás, az üzlet, a marketing és az élet egyéb területein. Ezért a verseny kategóriáit úgy alakították ki, hogy széles skálát biztosítsanak a pályázóknak. Minden jelentkező saját kedvelt területén készítheti el pályaművét, próbálhat újat, hasznosat alkotni, vagy a már meglévő fejlesztéseit mutathatja be.

A rendezés, lebonyolítás költségein túl fennmaradó összeget a versenyben feltűnt ifjú tehetségek között fogják megpályáztatni, hogy támogassák további munkájukat és elősegítsék fejlődésüket. A díjátadó ünnepség és konferencia a tervek szerint augusztus végén lesz a Számalk Zrt. irodaházában (1115 Budapest, Etele u. 68.).

A nevezés a fő kategóriákban található alkategóriák megjelölésével történik. Pályázhatnak: oktatási intézmények, önkormányzatok, cégek, vállalatok, honlaptervezők, grafikusművészek, nonprofit szervezetek, magánszemélyek. A nonprofit szervezetek, általános iskolák ingyenesen jelentkezhetnek a versenyre.

Kategóriák: **I. oktatás** (általános iskola, középiskola, felsőoktatás); **II. business** (mikro-, közép-, nagyvállalat); **III. nonprofit** (egyesület, alapítvány); **IV. művészet** (olyan művészeti tevékenység, amely egyaránt kapcsolódik a médiához és az internethez). A médiaversenyre az internetre jellemző műveket várunk, melyek egyedi értékeket hordoznak (max. 5 perc időtartam) az következő kategóriákban: a) slideshow; b) spot; c) animáció; d) film. A fő kategóriákon belül az alábbi témakörök közül lehet választani: oktatás, reklám, humor, sport. **A pályázati határidő: július 25.** Nevezni csak működő honlappal vagy saját, programozást igénylő munkával lehet. Nem lehet nevezni olyan munkával, amelynek a tartalma nem felel meg az általános elfogadott emberi normáknak, törvényes előírásoknak. A pályázat beadásakor figyelni kell arra is, hogy a felhasznált képek, audio és video file-ok, szövegek saját tulajdonúak legyenek vagy rendelkezni kell meghatalmazással a felhasználásra vonatkozóan. A pályázat nem sérthet szerzői jogokat, szabadalmakat.

Díjak: *szakmai díj* – a zsűri által odaítélt szakmai díjakat adnak át minden kategóriában (arany, ezüst és bronz plakett, oklevél, minősítési tanúsítvány). A partnerek az első három helyezettnek a saját profiljukra jellemző nagy értékű díjat ajánlottak fel; *közönségdíj* – a versenyművek a 4 fő honlapon (www.mediadij.hu, www.webdij.hu, www.mediaaward.hu, www.webaward.hu), és a partnerek honlapjain tekinthetők meg és szavazni lehet rájuk. A szavazatok alapján adják át a közönségdíjakat.

Pannonhalma

Egy csodálatos album történelmünk kiemelkedő emlékhelyéről

A Pannonhalmi Bencés Főapátság az UNESCO döntése alapján 1996 decembere óta a világ kulturális örökségének része. A Győr melletti Szent Márton-hegyet koronázó bencés monostor több mint ezer évre visszatekintő történetét, látnivalóit, kincseit Sólmos Szilveszter bencés tanár mutatja be. A kötetet Hapák József több száz művészi felvétele illusztrálja. *Ára: 7 500 Ft helyett 5 625 Ft.*

Megrendelhető: Kossuth Kiadó Zrt. 1327 Budapest, Pf. 55. Vevőszolgálat tel./fax: 06-1/225-8400, 201-9582. E-mail: kossuthvevoszolgo@t-online.hu.

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hútköröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszakos eseményeiről. Hasznos kiegészítője az újság tankönyvkritikái melléklete, a *Támpont*, valamint a szülőknek szóló, negyedévenként megjelenő *Támasz*. A szerkesztőség új címe: 1054 Budapest, Tüköry u. 3. Tel./fax: 269-2730.

In memoriam

KÓSA LÁSZLÓNÉ KISS MARIANN (1943–2008)

Steerné Kiss Mariann, akit a PSZ Veszprém városi-körzeti titkáráként Kósáné Mariannként ismerhettünk meg, 2008. április 14-én elhunyt. Temetésére, ahol a PSZ képviselője is jelen volt, 2008. április 29-én került sor a biatorbágyi temetőben.

Jó szakmai felkészültségű magyar–orosz szakos tanár volt. Szakmai képességét állandóan fejlesztve alakította nevelő-oktató stílusát. Nagy körültekintéssel és szeretettel tanította a magyar nyelvet és irodalmat, melynek örökre elkötelezett híve maradt.

Osztályfőökként fontosnak tartotta tanítványai életkörülményeinek megismerését, hogy segítségükre legyen gondjaik megoldásában. A tanórán kívüli alkalmak nagyszerű lehetőségek voltak erre. Törekedett arra, hogy a szülőkkal együttműködve a legmegfelelőbb iskolát, pályát ajánlja a végzős tanulóknak.

Az iskola közösségi és kulturális hagyományait szívesen átadta fiatal kollégáinak. Szerette a családias, hangulatos tantesztületi együttléteket. Az iskolavezetés tagjaként – mint szakszervezeti titkár – határozott döntéseivel a kollégák élet- és munkakörülményeinek jobbítására törekedett. A PSZ Veszprém városi-körzeti szervezetét 1984–1999 között irányította. Nagy hozzáértéssel és eredményesen vett részt a városi szintű érdekegyeztetésben.

Nemcsak sikerei voltak, kudarcai is. Emelt fővel, kemény akarattal viselte. Talán ő is vallotta: legjobban a bajok és nehézségek között ismerjük meg önmagunkat, s a szenvedések tüzeiben világosodik meg lelkierőnk és bátorságunk, s kell önmagunkat újjáteremtünk, hogy tovább tudjunk haladni.

... és újult erővel tudott továbbhaladni, sorsát vállalva.

Gárdonyi Géza soraival emlékezünk rá: „Miatyánk, Isten, mindenkinek Atyja, / kihez hajlunk, mint fű a Nap felé, / az én szívem kétség nem szorongatja, / midőn indulok végóram elé. / A halál nekem nem fekete börtön, / nem fázladó, nem is rút semmiképpen: / egy ajtó bezárult itt lenn a földön, / s egy ajtó kinyílik ott fenn az égen - / ez a halál.”
Bán Mihály, a PSZ Veszprém városi-körzeti titkára

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonkért gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja *5% áfával 3 850 forint*, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelőlevelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változtatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80 000 forint, féloldalas 40 000, negyedoldal 20 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Örökös szerkesztő: **dr. Fényi András** Olvasószerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3 850,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ Intézményvezetői Tagozatának** ülésére 2008. április 16-án került sor, amelyen *Tóth Tiborné dr.* országgyűlési képviselő, miniszterelnöki megbízott bemutatta a kormány által meghirdetett „Új iskola – új tudás” programot. A kora gyermekkori fejlesztésről szólva kiemelte a bölcsőde- és óvodahálózat bővítésének és az egységes óvoda-bölcsőde kialakításának lehetőségeit, valamint a családi napközi intézményének szükségességét. Szólt a megkezdett integrációs és esélyteremtő programok kiterjesztéséről, a tehetséggondozás és a kollégiumfejlesztés bővülő lehetőségeiről, valamint a közoktatás tartalmi fejlesztéséről.

Különös érdeklődést és vitát keltett a pedagógusok jobb megbecsülését szolgáló bérelemek bemutatása:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozó pedagógusok havi 30-50 ezer forintos pótléka;
- az intézményvezetői pótlék növelése;
- a pályakezdő pedagógusok havi 25-40 ezer forintos pótléka és a bértáblához illesztése;
- a teljesítményösztönző keret megemlése.

A program alapvető támogatása mellett sok módosító, pontosító észrevétel, javaslat hangzott el a tagozat részéről.

A **PSZ és az FDSZ pedagógusképzési konferenciája** 2008. április 24-én volt Budapesten, a két szervezet közös székházában. Az Oktatási Internacionálé által meghirdetett akcióhéttel keretében tartott rendezvényen a közoktatás elvárásait fogalmaztuk meg az átalakuló pedagógusképzés ügyében. A köz- és felsőoktatás testületétől érkezett szakemberek, tisztségviselők intenzív véleménycserét folytattak e témakörben. A PSZ véleményét *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár terjesztette elő (lásd: lapunk 5. oldala). Emellett *dr. Szövényi Zsolt* és *dr. Rádli Katalin*, az OKM főosztályvezetője, illetve főosztályvezető-helyettese, *dr. Szenes György*, a Magyar Szakképzési Szövetség főtitkára, *Tóth Tiborné dr.* országgyűlési képviselő tartott vitaindítót, illetve korreferátumot. A konferencia szünetében a képviselő asszony és a rendező szervezetek elnökei: *Árok Antal* és *dr. Kis Papp László* sajtótájékoztatót tartottak az elhangzottakról.

A **Közoktatás-politikai Tanács (KÓPT)** és a **Közoktatási Érdekegyeztető Tanács (KÖÉT)** 2008. április 29-én délelőtt, illetve délután

vitatta meg a közoktatásban kívánatos esélyegyenlőség érvényesülését előmozdító egyes törvények módosításáról az előterjesztést. A vitában a szakmai szervezetek, az önkormányzati szövetségek, a nem állami fenntartók, a szülői szervezetek képviselői vettek részt a munkavállalói (szakszervezeti) oldal mellett. Sajnálatosnak tartottuk, hogy velünk párhuzamosan már az országgyűlés bizottságai is tárgyalták ezt. *Dr. Szüdi János* szakállamtitkár úgy vélte, hogy a párhuzamosság azért szükséges, mert gyors pedagógiai választ kell adni az agresszió megfékezésére. A Pedagógusok Szakszervezetét *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár képviselte, aki egyebek közt kifejtette, hogy a PSZ ellenzi az erőltetett integrációt, igényli a szülők és a pedagógusok rendszeres kapcsolatát, együttműködését, helyesli az iskolai szakmai munkaközösségek feladatainak, szerepének növelését, igényli, hogy az Oktatási Hivatal csak a segítő, tanácsadó tevékenység után, szükség esetén büntessen az intézményekben. Támogatjuk az „Új iskola – új tudás” programot, különösen ötödik pillérét, amely 2009-től összességében 25 milliárd forinttal növeli meg a pedagógusok egyes kereseti elemeit.

Az **Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottsága (ETUCE)** és az **Oktatási Internacionálé Páneurópai Bizottsága (OIE)** 2008. április 14-15-én Brüsszelben tartotta ülését, amelyen a PSZ képviselőiben *Árok Antal* elnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős vett részt. A tanácskozáson a szervezeti kérdések körében értékelték az előző félév tanácskozásait, a tagszervezetekkel kapcsolatos tapasztalatokat. Elfogadták a 2008. második félévére vonatkozó munkatervet, az ETUCE novemberi tanácsülésének előkészítését, valamint a kelet-közép-európai pedagógus-szakszervezetek Horvátországban megrendezendő konferenciájának programját. Döntés született arról, hogy a közoktatási munkáltatók működési szabályzatának elfogadására május 20-án Brüsszelben kerül sor. Megvittatták a lisszaboni stratégia értékelésével, az oktatási-képzési program folytatásával, az ágazati szociális dialógussal kapcsolatos ETUCE-dokumentumokat. Jelentés hangzott el a 2008. április 5-i ljubljanai összeurópai szakszervezeti tüntetéséről, a bolognai folyamat alakulásáról, a pedagógusbérekéről, a pedagógusképzési konferenciáról, a „Pedagógusok a szociális Európáért” c. kampányról, a nyugdíjhoz való jog átvihetőségéről szóló irányelvtervezetről. Elfogadták az ETUCE és az OIE 2007. évi pénzügyi beszámolóját, valamint a 2008. évre vonatkozó költségvetéseket.

Közoktatási vezető szakirányú továbbképzés PSZ-tagoknak, tisztségviselőknek

A **Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BMGE) Pedagógiai Tanszéke** a 2008/2009-es tanévben is indít **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ** szakirányú továbbképzést. Ez a PSZ és a tanszék megállapodása alapján **érdekvédelmi-szakszervezeti kiegészítő képzéssel** bővült. Ezáltal a hallgatók 4 féléven át egyebek mellett az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretek tantárgyat is tanulják. A jelentkezés határideje: **2008. június 15.** (Jelentkezési lapok a PSZ Országos Irodájától igényelhetők, illetve honlapunkról – www.pedagogusok.hu - letölthetők.)

A felvételi beszélgetés és a beiratkozás ideje: **2008. június 23-24.** Pótbeiratkozás: **augusztus utolsó hetében.**

A **képzés célja** felkészítést nyújtani:

- a közoktatás különböző szintű vezető munkaköreiben, tisztségeiben dolgozók számára feladatuk szakszerű ellátásához (ilyenek: az iskolák, nevelési intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesei, szakmai munkaközösség-vezetői, a *PSZ tisztségviselői*, a mentor tanárok, a szaktanácsadók, szakértők, a szakképzés tovább- és átképzési intézményeinek vezető munkatársai). **Intézményvezetőnek 2010-től csak azok pályázhatnak, akik közoktatási vezetői szakirányú végzettséggel rendelkeznek!**

- a pedagógus-szakvizsga letételéhez, azaz hogy a pedagógus-munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatási törvényben szabályozott szakvizsgát a képzés keretében teljesítsék, s egyúttal eleget tegyenek a pedagógus-munkakörökre előírt hétévenkénti továbbképzés követelményeinek is.

Az **érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretekkel kiegészített közoktatási vezető-képzésben az vehet részt, aki egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógus-oklevéllel és legalább 3 éves pedagógusi gyakorlattal rendelkezik, s tagja a Pedagógusok Szakszervezetének.**

A kétéves (4 szemeszteres) képzést záróvizsga követi. Ennek, valamint a diplomamunka megvédésének alapján a végzetettek **közoktatási vezetői szakirányú oklevelet kapnak, amely egyben pedagógus-szakvizsgát is jelent. Az érdekvédelmi szakszervezeti vizsgák letétele esetén ez kiegészítő szakszervezeti vezetői oklevéllel.** A kiadott oklevél a végzetettek alapidomájára épül, és azzal azonos szintű (egyetemi vagy főiskolai). A pedagógus-szakvizsga teljesítésével magasabb fizetési osztályba kell sorolni a pedagógust!

Egy hallgató költsége félévenként 100.000 Ft, amely fedezhető a pedagógus-szakvizsga és -továbbképzés céljára biztosított normatív támogatásból. (Ebbe beletartozik az oktatás, az adminisztráció, a tananyagcsomag és a bentlakásos hétféle tréning valamennyi költsége.)

További információ: PSZ Országos Iroda (1068 Bp., Városligeti fasor 10., Tel./fax: 322-8464; Internet: www.pedagogusok.hu).

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

A PSZ tagozati intézőbizottságainak tanácskozása

Hosszas előkészület és többszöri időpont-módosítás után, április 25-26-án kétnapos tanácskozást tartottak Balatonföldváron a tagozatok intézőbizottságai. A választási ciklus alatt másodízben rendezett összejevetel célja egyrészt az elmúlt években végzett munka áttekintése, a további teendők megfogalmazása, egymás munkájának, munkamódszerének ismertetése volt, másrészt egy olyan kérdéskör megvitatása, amely minden résztvevő számára érdekes és sokszor sorsdöntő lehet.

A konzultációval egybekötött előadások az integrációról három aspektusból foglalkoztak. *Kőpatakiné Mészáros Mária*, az OFI tudományos főmunkatársa az integrációról mint társadalmi kohézióról beszélt, *Simon Henrietta*, az OKM vezető tanácsosa az intézményi integrációról, *Szentirmai László*, az OKM egykori főosztályvezetője, ma a Magiszterium Kft. vezetője „Térség-kistérség” címmel tartotta meg előadását. Az egyes előadásokhoz kapcsolódó kérdések, a kialakult polémiák azt bizonyították: szerencsés volt a téma kiválasztása. A sokat adó előadások gondolatébresztő felvezetője, „a szociális dialógus problémái”-ról szóló *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár, valamint *Szánkó Erzsébet* és *Galló Istvánné* alelnökök a tanácskozás bevezetőiként voltak gazdái a rendezvénynek, s járultak hozzá az esemény sikeréhez. Többek által megfogalmazódott a vélemény: ilyen rendezvényre a jövőben is feltétlenül szükség van, szakmai szempontból és közösségformáló

erőként egyaránt. Az előttünk lévő kongresszus, majd azt követően az új lendülettel induló tagozati munka minden bizonnyal hasznosítani fogja a „Hogyan tovább, tagozatok?” napirendnél megfogalmazottakat.

Juhász Olga sajtómenedzser

Állásfoglalás

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Nyugdíjasválasztmánya 2008. április 2-i ülésén megvitatta a nyugdíjasok társadalmi megítélésében bekövetkezett változásokat. Megállapította, hogy egyes politikusok, illetve gazdasági-pénzügyi szakértők egyre gyakrabban hangoztatják azt a véleményt, hogy az ország költségvetését aránytalanul megterheli a nyugdíjasoknak juttatott 13. havi nyugdíj kifizetése. Nyíltan kimondják, hogy megszüntetésével tetemesen csökkenne a költségvetési hiány.

Tudjuk, hogy Gyurcsány Ferenc miniszterelnök következetesen visszautasítja ezt a lehetőséget, de a jelenlegi bizonytalan politikai helyzetben a választmány a nyugdíjasok érdekében azt tartaná jó megoldásnak, ha ezt a juttatást a következő évtől kezdődően a nyugdíj összegébe beépítenék.

Állásfoglalásunkat ajánljuk a nyugdíjas társszervezeteink, valamint az illetékes döntéshozók figyelmébe!

a PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának
Intézőbizottsága

Természetjáró pedagógusok

Folytatódik az ugyancsak felnőttkorba ért hagyomány, az országos pedagógus természetbarát találkozók sora. Ez év július második hetében Zalaegerszeg központtal az Őrség és Göcsej varázslatos tájaival, természeti és ember alkotta szépségeivel ismerkedhetnek meg a 49. országos találkozó résztvevői.

A rendezvényt a Pedagógus Természetbarát Egyesületek Szervezőbizottsága (székhelye: 6722 Szeged, Kossuth sgt. 16.) készítette elő és állította össze a programot:

Szállás, étkezés: (reggeli, vacsora) Teleki Blanka Kollégium (Göcseji u. 16.).

Július 7., hétfő: A résztvevők beérkezése, regisztráció.

Megnyitó a megyeháza Deák-termében, programismertetés.

Július 8., kedd: Autóbuszos utazás 8 órától.

1. Őrség: Zalalövő, Vadása-tó – Pankasz – Őrszentpéter – Szalafő (Pityerszer) – Magyarszombatfa – Gödörháza – Velemér.

Gyalogtúra: a Sároglói tanösvényen (Velemér–Magyarszombatfa) – 6,2 km; Magyarföld–Gödörháza (a zöld jelzésen) – 5 km. Ebéd: Őrszentpéteren.

2. Göcsej: (Zalaegerszeg környéke) Nagylengyel – Gellénháza – Lenti – Csömödér – Söjtör.

Gyalogtúra: Karácsonyhegy – Öreghegy – Nemeshegy – Bucsuszentlászló – 5 km (a sárga+ jelzésen). Ebéd: Lentiben.

3. Zalaegerszeg környéke: Egervár – Túrje – Zalaszentgrót – Kallósd – Kehidakustány.

Gyalogtúra: Boronapincék (Csehi, Oszkó). Ebéd: Zalaszentgróton.

Július 9-10., szerda, csütörtök: Az autóbuszok egyszerre indulnak a 3 útvonalon, a résztvevők naponként cserélődnek, így mindenki mindhárom útvonalat bejárhatja.

Július 11., péntek: zárás, hazautazás.

Az igen változatos és választási lehetőségeket is kínáló találkozót az eddigi évek gyakorlatának megfelelően a Pedagógusok Szakszervezete anyagilag is támogatja, s a tagkártyát felmutató tagjai részére részvételi kedvezményt kínál. A kirándulni, barátkozni, testet-lelket frissíteni szándékozók számára *Tóth Imre*, a szervezőbizottság elnöke ad részletes információt a 62/311-004-es, illetve a 06/30/985-4071-es telefonszámon, valamint az amerigo4159@gmail.com e-mail címen.

Jelentkezési határidő: 2008. június 15.

Juhász Olga, a szervezőbizottság tagja

Tíz kötetes sorozat a helyes viselkedésről

A kulturált viselkedés kulcsfontosságú tényező:

- a kisgyermek, a kisliskolás, a serdülő, a fiatal felnőtt és a felnőtt érvényesüléséhez a beilleszkedés, a tanulás, a továbbképzés, az önfelkészítés terén az *eredményességhez*,

- a szűkebb és tágabb (családi, rokoni, ismerősi, baráti, munkahelyi, vallási, szociális, politika stb.) közösségekben elérendő megbecsüléshez, a *sikerhez*,

- a foglalkozásbeli, hivatásbeli elismertség kivívásához, a *boldoguláshoz*,

- az egyén helyes párválasztásához, a családi élet kialakításához, az utódok nevelésé-

hez, egy harmonikus érzelmi élet eléréséhez, a *boldogsághoz*.

A projekt szellemében megírt és még megírandó könyveket tekintés az ösgyökerű romlatlan viselkedési ideálok megőrzése mellett a legmodernebb kulturált életviteli forma megtalálását segítő vezérfonalnak, mellyel biztos kiutat találhatunk hibáink és hitványságaink útvesztőjéből. Minden kötet fő címe: „*Társadalmi viselkedéstan. Alapmű.*”

I. kötet: Kedvcsináló (1 800 Ft); II. kötet: Viselkedjünk, emberek... (1 800 Ft); III. kötet: Ovikönyv (1 800 Ft); IV. kötet: Többnyelvű

viselkedés-oktatási tematika (1 800 Ft); V. kötet: Sulikönyv – Jó nehéz az iskolatáska (1 800 Ft); VI. kötet: Serdülőkor – Veszélyes vizeken (1 800 Ft); VII. kötet: Ifjúkor – Merre..., hová...? (1 800 Ft); VIII. kötet: Rabok és örök (1 800 Ft); IX. kötet: Viselkedéseink gyökerei – A totemizmustól a globalizmusig (2 000 Ft); X. kötet: Fiatal felnőttkor. – Kulturált viselkedéssel a jobb életminőségért (1 800 Ft).

Szerző/kiadó levélcím: *Drexlerné Stancsik Ilona*, 1036 Budapest, Árpád fejedelem útja 54. Tel./ü.rögz./fax: 36/1/368-7589.

PEDAGÓGUSKÉPZÉS A KÖZOKTATÁS ÉS A FELSŐOKTATÁS SZEMSZÖGÉBŐL

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete (FDSZ) 2008. április 24-én budapesti székházunkban tartotta a pedagógusképzés jövőjéről szóló konferenciát. A résztvevők a közoktatás elvárásait és a felsőoktatás elképzeléseit, lehetőségeit vitatták meg azzal a céllal, hogy az átalakuló felsőoktatásban az elvárásoknak megfelelő módon formálódjék a jövő pedagógusainak képzése. A tanácskozás elnöki feladatait Árok Antal, a PSZ és dr. Kis Papp László, az FDSZ elnöke látta el. A konferencia résztvevői között köszönthetjük többek közt Tóth Tiborné dr. és Tatai-Tóth András országgyűlési képviselőket, Szövényi Zsoltot és Rádli Katalint, az OKM főosztályvezetőjét, illetve helyettesét, Szenes Györgyöt, a Magyar Szakképzési Szövetség főtűtőkarát.

A közoktatás igényei az egységes tanárképzés területén

(Részletek dr. Horváth Péter PSZ-igazgató-titkár vitaindítójából)

(...) Tudomásul kell vennünk azokat a tényeket is, amelyek ma befolyásolják a pedagógusképzést:

- a demográfiai mélyhullám, 2007/08-ban kevesebb tanköteles első osztályos van, mint a felsőoktatásban gólya;
- az elmúlt időszakban túlképzés volt (ennek okai sokrétűek, politikai, szakmai hagyományok, másra is jó a diploma stb.);
- a pedagóguspálya sokat veszített presztízséből (ennek még több oka van, de az alacsony kereseti lehetőség és a társadalom iskolához, pedagógushoz való viszonya a legfőbbek közé tartozik), a pályára jelentkezők nagy része nem a legjobb középiskolai eredményeket elérők közé tartozott;
- nagy volt az elvándorlás, itt is érvényesült a kontraszelektáció;
- a konvergenciaprogram miatt 2007-ben ugyan 10 ezer állással csökkent az alkalmazható pedagógusok száma, de az nem minőségi csere volt, a legképzettebb, legidősebb, leghadrafoghatóbb, kipróbált, de sokba kerülő kollégáktól kellett anyagi okokból megválni.

A pályán maradt sok, kevésbé alkalmas pedagógus. (Az OKGY-val szemben itt is az OKM véleményét támogatjuk: nem lehet józan célként kijelölni az élénken bírált magyar pedagógustársadalom kvázi lecsereését a következő években.)

A PSZ támogatja a tárca által kidolgozott „Új iskola – új tudás” programot, és úgy véljük, hogy az 5. fő pillér, építve a PSZ új koncepciójára segítheti a pálya presztízsének visszaállítását (közalkalmazotti státus, a tábla megmaradása, karbantartása, a kezdők fizetésének emelése, a vezetői munka jobb megbecsülése, a hátrányos helyzetű tanulókkal foglalkozók pótléka, a minőségi munkáért adható bérelem jelentős növekedése, a kutatói ösztöndíjak, a kitüntető címek stb.).

A PSZ úgy véli, hogy a most folyó felsőoktatási reform sok eleme is ezt a célt szolgálja, pl.: a keretszámok jelentős csökkentése, a mesterképzésbe (max. 30%-uk tanulhat tovább) belépéskor kiépítendő, eddig nem létező kiválasztási rendszer, szakmai alkalmassági vizsgálatok követik az orientáló, szűrő és értékelő alapszakaszt.

Reméljük, kívánjuk, elvárjuk, hogy a jelenleg 2,5 évre tervezett mesterképzésben több és többfajta szakképzettség legyen egyszerre szerezhető (a magyar iskolaszervezet nem tudja értékelni az egyszakos tanárokat), hogy a mesterképzés vállalja fel az európai pedagógus-szakszervezeti szövetség, az ETUCE 2008-ban kiadott politikai dokumentumában megfogalmazott célokat: „A pedagógusok alapképzése legyen olyan tartalmú és hosszú, hogy minden szükséges tantárgyból elég mélyreható ismeretek megszerzésére adjon lehetőséget, és főleg a gyakorlatban, pedagógiai tapasztalatokkal verteze fel a jövő pedagógusait. A pedagógus részesüljön mesterszintű képzésben, és legyen képes az ismeretek elsajátítására és a bonyolult helyzetek kezelésére, ami a mesterszintre jellemző, mert ellenkező esetben nem fog tudni megfelelni azoknak az elvárásoknak, amelyeket vele szemben támasztanak ma – akár a tárgyi ismeretek szintjéről, a gyakorlati gondolkodás képességéről, vagy arról az adaptációs készségről legyen szó, amellyel azért kell rendelkeznie, hogy testre szabott oktatást tudjon nyújtani, szükség szerint minden gyereknek/diáknak/hallgatónak vagy hallgatói csoportnak.

A pedagógusok képzése nyújtson olyan szakképesítést, amely nemcsak tantárgy-szintű, de gyakorlati is. A pedagógusnak ötvöznie kell a szaktantárgyi elméleti ismereteket a pedagógiai tudományokból

fakadó kompetenciákkal, a módszertani és didaktikai ismeretekkel. A gyermekek fejlődésének tanulmányozása (lélektani, érzelmi, társadalmi, kognitív stb. képességeik fejlődése) a pedagógia szerves része. És ezzel egy időben a pedagógusnak saját kompetenciáit is fejlesztenie kell az emberi kapcsolatok, a kommunikáció, a csoportmunka, a konfliktuskezelés területén, legyen szó akár felnőttekkel, akár gyerekekkel, vagy serdülőkkel való munkáról, sőt, a pedagógusnak saját tapasztalataira kell támaszkodnia, a pedagógus legyen képes gondolkodásra, adaptációra és innovációra.

Az alapképzés a pedagógust fegyverezze fel olyan képességekkel és hozzáértéssel, amelyek lehetővé teszik, hogy az iskolában a tanár minden szinten kollegiális együttműködést tanúsítson. Az utóbbi évek során szerencsére fontos lett a diákoknál a keresztkompetenciák kifejlesztésére (tanulni a tanulást, elsajátítani szociális és állampolgári kompetenciákat, stb.), a tanulók interdiszciplináris közegben dolgoznak, saját kompetenciákat fejlesztve (arról, hogy miként kell tanulni, megtanulják a kritikus magatartást, a társadalmi igazságosság feltételeit stb.) keresztkeretében is. Az Európai Bizottság is azt az álláspontot képviseli, hogy a pedagógusnak egyre inkább «az együttműködésen alapuló megközelítést kell alkalmaznia, konstruktívabban kell az oktatáshoz állnia» és egyre inkább «segítenie kell a fiatalokat abban, hogy teljesen autonóm módon legyenek képesek tanulni, inkább kompetenciákat kifejleszteni, mint tárgyi ismereteket bemagolni». Számos európai tagország vállalkozott arra, hogy olyan tantárgyoktatási programot alkott, amely a kompetenciák elsajátítását célozza, az iskola eredményeinek javítását, és ezt feltétlenül figyelembe kell venniük a pedagógusképző intézményeknek, hogy ehhez igazítsák a pedagógusképzést.”

A Pedagógusok Szakszervezete helyesli, hogy a pedagógusképzésben a treforti hagyományok szerint továbbra is a szimultán modell érvényesül, vagyis kombinálódik az elméleti és a gyakorlati képzés. A gyakorlati képzés az elmélettel egy időben folyik a gyakorlóiskolákban, míg a 2. év utáni féléves gyakorlatra úgynevezett külső gyakorlólhelyeken kerül sor. A 2,5 éves képzés azonban gondot is okoz. A végzés időpontjától a szeptemberi iskolakezdetig több hónap telik el, miből él a végzett hallgató? Újabb esély más pályára menni. Ezt végig kellene gondolni.

Ugyancsak jó lenne látni, hogy mit tud kezdeni az alapszakasz végeztével a mesterképzésbe nem kerülő felsőfokú végzettség viszonylag nagy tömege (kb. 70%) A vitákon felmerült természetesen a pedagógus-továbbképzés kérdése is. Nagyon örülünk, hogy a tárca vitára bocsátotta a változtatási szándékát. A PSZ mindig úgy vélte, hogy a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelettel szabályozott pedagógus-továbbképzés ugyan jelentős előrelépés: a szakszervezet támogatta a szakvizsgák, az új tanári végzettségek, a speciális pedagógiai ismeretek megszerzését jelentő rendszert, de a lebonyolítás módja a hiány és a pazarlás tipikus esete. Különböző üzleti körök fölőzték le a hasznot ahelyett, hogy a felsőoktatás infrastruktúrája erősödött volna. Ezért most is azt képviseljük: ha a társadalom ma elvárja az iskoláktól és a pedagógusoktól, hogy az eddigi oktatási, nevelési feladatok megoldásán túl legyenek érzékenyek a kulturális különbségekre, segítsék hatékonyan a hátrányos helyzetű és a tanulási-magatartási problémákkal küzdő diákok előrehaladását, hogy formálói legyenek egy társadalmi összetartozásnak, toleranciának, hogy új oktatástechnikát, informatikai eszközöket használjanak, hogy eredményesek legyenek az iskolai agresszió minden formájával szemben, hogy meg tudjanak kezdeni az egész életen át tartó tanulásra felkészítés feladataival, hogy szervezni tudják a tanulási folyamatot és nemcsak tanítani, akkor ezekre egyrészt meg kell tanítani a jelölteket a pedagógusképzésben, másrészt pedig a működő pedagógusokat a pedagógus-továbbképzésben kell felkészíteni.

JELÖLTEK A PSZ VEZETŐ TISZTSÉGEIRE

Lapunk előző, 2008. áprilisi számában az elnöki és alelnöki tisztségre jelölt személyeket mutattuk be. Azóta újabb alelnökjelöltet is javasoltak. Őt hasonló módon mutatjuk be, mint ahogy azt korábban tettük. Röviden ismertetjük a PSZ Elnökségébe, Számvizsgáló Bizottságába és Etikai Bizottságába jelölt személyeket is. Mindezt pontozással megállapított rangsor szerint tesszük, ahogy majd a kongresszusunkon is ajánlani fogja őket a jelölőbizottság. Az előző számunkban bemutatott elnök- és alelnökjelöltek névsor szerint szerepeltek. Most az ő esetükben is közöljük a pontozás alapján megállapított ajánlási sorrendet. Annak ellenére, hogy a PSZ Etikai Bizottsága azt javasolta a jelölőbizottságnak, hogy ilyen módon ne minősítse a jelölteket és ne állapítson meg ajánlási sorrendet, csak regisztráljon. A jelölőbizottság azonban működési szabályzata szerint a meghallgatás alapján kialakított ajánlási sorrendet tartja szükségesnek.

Újabb alelnökjelölt

KOVÁCSNÉ SZABÓ KATALIN 1963. november 18-án született Miskolcon. Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett matematika-ábrázoló geometria szakon középiskolai tanári diplomát. Pályáját általános iskolai tanárként kezdte, majd 1996-tól a miskolci Kossuth Lajos Gimnáziumban, később a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában tanított. Munka és család mellett elvégezte az informatikatanári szakot, majd informatikaszakértői diplomát szerzett, most pedig angol nyelvvizsgára készül. Jelenleg a Zrínyi Ilona Gimnázium matematika-informatika tanára és PSZ-titkára, korábban titkárhelyettese.

Négy gyermeke van. Az általános iskolai és középiskolai oktatásban, a közösségek szervezésében, irányításában egyaránt sok tapasztalatot szerzett. Munkaügyi és munkajogi kérdésekben férje révén, aki munkaerőforrás-vezető, széles körűen tájékozott.

Az elnökjelöltek ajánlási sorrendje a kongresszusnak (megválasztandó 1 fő):

1. **Dr. Pataki Mihály** (Szolnok)
2. **Galló Istvánné** (Budapest)
3. **Szöllősi Istvánné** (Kaposvár)
4. **Dr. Pécsi Ágnes** (Budapest)

Az alelnökjelöltek ajánlási sorrendje a kongresszusnak (megválasztandó 2 fő):

1. **Galló Istvánné** (Budapest)
2. **Szabó Zsuzsa** (Szolnok)
3. **Dr. Pécsi Ágnes** (Budapest)
4. **Udvardy Béla** (Mór)
5. **Kovácsné Szabó Katalin** (Miskolc)

A PSZ Elnökségébe javasolt személyek a kongresszusi ajánlási sorrendjében (8 főt kell választani):

1. **Bodolay Zoltán** (sz. 1951. március 11.), általános iskolai tanár, a PSZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei elnöke.
2. **Békési Tamás** (sz. 1968. május 9.), középiskolai tanár, Zalaegerszeg; az Európai Bizottság Szakképzési Szakértői Bizottságának tagja.
3. **Fülöpné Szűcs Mária** (sz. 1943. október 6.), középiskolai tanár, a PSZ Tolna megyei titkára.
4. **Makár Barnabásné** (sz. 1952. október 29.), óvónő (Miskolc), a PSZ Óvodai Tagozatának elnöke.

5. **Szabó Zsuzsa** (sz. 1957. január 31.), általános iskolai tanár, PSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei elnöke.

6. **Dr. Köpf Lászlóné** (sz. 1947. május 5.), középiskolai tanár, igazgató (Budapest), a PSZ Intézményvezetői Tagozatának tagja.

7. **Dr. Jáki Katalin** (sz. 1945. március 19.), középiskolai tanár, a PSZ Győr-Moson-Sopron megyei titkára.

8. **Horváth István** (sz. 1952. május 24.), középiskolai tanár, kollégiumi igazgató (Fonyód), a Kollégiumi Érdekvédelmi Szövetség, a PSZ Kollégiumi Tagozatának elnöke.

9. **Dr. Pap Jánosné** (sz. 1944. október 4.), általános iskolai tanár, a PSZ Szeged városi-körzeti titkára.

10. **Jenei Attiláné** (sz. 1943. október 27.), általános iskolai tanár, a PSZ Debrecen városi-területi titkára.

11. **Molnár Tibor** (sz. 1946. április 24.), általános iskolai tanár, a PSZ Pest megyei titkára.

12. **Szabó Gáborné** (sz. 1954. április 17.), általános iskolai tanár, a PSZ Komárom-Esztergom megyei titkára.

13. **Nagy Péter** (sz. 1941. szeptember 25.), középiskolai tanár, nyugdíjas intézményvezető (Győr).

14. **Udvardy Béla** (sz. 1949. szeptember 9.), általános iskolai tanár, a PSZ Mór városi és Fejér megyei titkára.

A PSZ Számvizsgáló Bizottságába javasolt személyek a jelölőbizottság ajánlási sorrendjében (5 főt kell választani):

1. **Agárdi Elekné** (sz. 1943. augusztus 30.) (Debrecen)
2. **Benkő Gyula** (sz. 1937. december 15.) (Baranya megye)
3. **Józsa László** (sz. 1978. október 11.) (Heves megye)
4. **Dr. Kiss Attiláné** (sz. 1947. március 24.) (Dunaujváros)
5. **Plajbász Istvánné** (sz. 1956. április 26.) (Kaposvár)
6. **Sas Tiborné** (sz. 1942. szeptember 12.) (Veszprém)
7. **Szatmári Zoltánné** (sz. 1951. június 20.) (Komárom-Esztergom megye)

A PSZ Etikai Bizottságába javasolt személyek a jelölőbizottság ajánlási sorrendjében (5 főt kell választani):

1. **Hartai Sándor** (sz. 1936. január 09.) (Budapest)
2. **Kriston Lászlóné** (sz. 1949. március 07.) (Miskolc)
3. **Dr. Perlaki Mária** (sz. 1942. november 29.) (Veszprém megye)
4. **Réthy Zsuzsa** (sz. 1951. június 18.) (Pécs)
5. **Szigethy Mariann** (sz. 1946. április 07.) (Somogy megye)
6. **Tóth Lajos** (sz. 1944. augusztus 22.) (Nagykanizsa)

„EGYÜTT – SOKFÉLÉN”

Konferencia a kultúrák közötti párbeszéd európai éve alkalmából, az uniós csatlakozás negyedik évfordulóján

Ismét az aktív civil párbeszéd és együttgondolkodás helyszíne volt a Parlament: a hazánk uniós csatlakozásának negyedik évfordulóján megrendezett konferencián a civil szervezetek, a tudományos élet és a média képviselői – a kultúrák közötti párbeszéd európai éve alkalmából – az európai, a közép-európai és a magyar identitás kérdéseit feszegették. A rendezvényt a konferencia vendőkei, **Szili Katalin**, az Országgyűlés elnöke és **Göncz Kinga** külügyminiszter nyitották meg, **Glatz Ferenc** akadémikus tartotta a nyitóelőadást. **Kovács László** EU-biztos az uniós nevében köszöntötte a hallgatóságot.

A konferencia, amelyet az idén is a csatlakozás évfordulója alkalmából szervezett a Külügyminisztérium és lakossági

tájékoztató szolgálata, az EU-vonal, fő témának a kulturális sokféleséget választotta. Az Európai Unió 2008-at a kultúrák közötti párbeszéd európai évének nyilvánította, hangsúlyozva, hogy a civilizációk egymás mellett élése Európában, a különböző kultúrák közötti dialógus és benne az aktív részvétel mennyire fontos az uniós valamennyi polgára számára.

A „Miért akarunk csak európaiak (és nem közép-európaiak) lenni?” kérdés kapcsán a délelőtti plenáris ülés résztvevői az európai és közép-európai identitás létét, sajátosságait vagy éppen hiányát járták körbe.

A délutáni szekcióüléseken területekre terület egyéb izgalmas kérdések:

- *Létezik-e egyedi magyar identitás, s ha*

igen, mi jellemzi? Ki az igazán magyar? Más országokban is felvetődik-e ilyesfajta önvizsgálat?

- *Sziget-e a magyarság és a magyar kultúra Közép-Európában? Milyen szerepet játszik a nyitottság, a mobilitás, a migráció az elszigeteltség oldásában és vajon csökkentheti-e a magyar azonosság-tudatot az európai identitás erősödése?*

- *Létrejöhet-e egység a sokféleség mellett? Értékrendjében, szemléletében vajon egységes-e Európa?*

A résztvevők között a civil szféra képviselői, pedagógusok, egyetemi tanárok és hallgatók, a kulturális párbeszéd és az identitás-problematika iránt érdeklődő kutatók, gondolkodók egyaránt szerepeltek.

Dr. Pataki Mihály,
a PSZ Elnökségének tagja

A TANÁRVERÉSKÉNT ELHÍRESÜLT ESETRŐL...

2008. március 21-én a *Blikk* nevű újság címlapon közölte, hogy a VIII. kerületben, az Erdélyi utcai Lakatos Menyhért Általános Iskola és Gimnáziumban az egyik diák brutálisan inzultálta tanárát. Az eset egyik pillanatról a másikra országos hírűvé vált. Mindenki a megvert tanárt sajnálta, elítélve a 16 éves diák cselekedetét. Sajnos mindez az általam vezetett iskolában történt. Ma már európai szintű botrányra duzzadt, hiszen Németország vezető lapjai is címlapon foglalkoztak a történetekkel. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy a média híradásai a valós helyzet árnyalt elemzése helyett a szenzációt, a botrányt igyekeznek bemutatni. Lássuk, valójában miként zajlottak az események!

I. Előzmények

2008. március 10-én a 9. b osztályfőnöke megkeresett, hogy birtokában van három, mobiltelefonnal készített felvételnek; az osztályába járó diákok (részben az ő kérésére) vették fel őket fizikaórákon. Döbbszem néztem végig a képsorokat. Ezekon a diákok jönnek-mennek a teremben, táskát dobálnak, kergetőznek, az egyik diák kimegy a táblához és ott kéri számon tanárát.

Erről a diákról több felvétel is készült: magát a padhoz üti, elveszi a tanár tollát, lapot tép ki a füzetéből stb.

Ugyanezen a napon ebben az osztályban éppen rendkívüli szülői értekezletet tartottunk más problémák miatt. Az érintett tanuló édesanyja is jelen volt, sajnos a fizikatanár nem jött el, pedig két héttel előbb minden érintett számára köztudott volt az időpont. Részt vettek viszont a matematikatanárnő, az osztályfőnök, nyolc gyerek szülei és én.

A problémák ismertetése után kértem Zoli anyukáját, keressen fel az irodában. Ő ezt meg is tette. Az osztályfőnök jelenlétében megmutattam a három felvételt, az édesanyja is döbbszem látta a jeleneteket. Megállapodtunk, hogy gyermeke hazatérése után, március 27-én találkozunk és választ várunk a történetekre. Ez a fegyelmi eljárás első lépése volt: tényfeltáró meghallgatásra került sor, amelyen a nevelőtestület tagjai, a tanuló és szülei, illetve jogi képviselői jelentek meg. A „sértett” tanár nem. A meghallgatásról hangfelvételek és jegyzőkönyv készült.

Mindez a média és a sajtó kitüntetett figyelmének középpontjában.

Az, hogy március 10. és 21. között mi minden történt, nem képezi a dolgozat témáját, de biztos, hogy minden képzetet felülmúlt.

II. Tények

Kiderült, hogy az osztályfőnök és a fizikatanár is tudott a felvételekről; ám amelyik a *Blikk*hez eljutott, arról még nekem sem volt tudomásom. Az egy 5. felvétel volt.

Március 21. és 25. között a tévécsatornák és újságok számtalan riportere keresett meg. Arra gondoltam, hogy nekem – aki az ügy részleteit tudom – kell kommunikálnom az esetet. Talán rosszabb lett volna, ha a Mátyas vagy a Teleki tér járókelőit kérdezik meg. Ezért lettem én európai szinten is a „közlemény”.

Hogy miért nem védtem meg a tanár urat? Mert nem volt a problémáról tudomásom! A kollégák jelzése alapján kiderült, hogy a fizikatanár az osztályfőnöknek jelezte a gondokat, de az osztályfőnök ezt nem tudta kezelni, illetve nem jelentette, és a tanár úr sem. Amikor óralátogatásokon voltunk (osztályfőnök, mk. vezető, szaktanácsadó, igazgatóhelyettes, igazgató), ezek a problémák nem kerültek felszínre.

A fegyelmi eljárás szerzett információk szerint az eset február 21-én kezdődött, amikor a tanár úr nyakon vágta a gyereket (erről is előkerült egy felvétel). Lecigányozta a tanulót, büdösnek nevezte és közölte, hogy az etnikai hovatartozása genetikai hiba. Ezekre a gyerekek válasza a február 28-ai három felvételen szereplő viselkedés volt (ezeket kaptam meg az osztályfőnöktől március 10-én, és ezeket látta az anyuka is az osztályfőnök jelenlétében). **Nem fogadhatók el a gyerekek, gyerekek megnyilvánulásai, de a tanár úr viselkedése sem. Nem véletlenül kérte, hogy közös megegyezéssel bontsuk fel a munkaviszonyát.** Érezhette, hogy ő is felelős a történetért.

Majd március 20-án láttam a *Blikk* újságírójához eljuttatott utolsó felvételt. Ezen is látszik, hogy Zoli kimegy a táblához és fenyegeti a tanárát, lábát lendíti felé, kezével a tanár tarkója felé nyúl.

Mint az április 2-án megtartott tárgyaláson kiderült: **a tanár úr közölte, hogy nem rúgták és nem ütötték meg.** Sajnos, a diák cselekedete így is túlment minden elképzelhetőn – ezt a szülők sem vitatják –, ezért került sor fegyelmi tárgyalásra. Itt jelen volt a

közoktatási törvényben, illetve a 11/1994. MKM rendeletben előírt minden érintett fél: a sértett, az elkövető, a tanúk, a nevelőtestület, a jogi képviselők, szülők, a diákönkormányzat vezetői. A nevelőtestület felhatalmazásával vezettem le a fegyelmi tárgyalást. Hangfelvétel, jegyzőkönyv készült.

A meghallgatás után kértük a két fél távozását, a nevelőtestület „magára maradt”. Pro és kontra hangzottak el a vélemények. Zárásként szavazásra tettem fel a kérdést: hibázott-e a tanuló, ha igen, mi legyen a büntetése? A nevelőtestület jelenlévő tagjai 14 igen és 3 tartózkodás mellett úgy döntöttek, hogy a házirend 5 pontjának megsértéséért Zolinak másik iskolába kell folytatnia tanulmányait (tankötelezettség). Amíg nem találjuk meg az átvevő iskolát, javasoljuk a szülőknek, hogy kérvényezzék a magántanulói jogviszonyt.

A döntést – szóban ott közöltük, majd 8 napon belül írásban is átadtuk a jegyzőkönyvvel együtt – tudomásul vették, nem kérték fenntartói felülvizsgálatát.

A szülőkkel történt személyes megbeszélés eredményeként a gyermek addig magántanuló lesz, amíg nem sikerül megtalálni az átvevő intézményt. Mivel a magántanulókra vonatkozó rendelkezés előírja, hogy heti 10 óra korrepetálást, konzultációt köteles az intézmény biztosítani, ezért, szintén a szülőkkel való megegyezés eredményeként, a gyermek részt vesz az esti gimnáziumi 9. osztály foglalkozásain.

A fegyelmi tárgyalás után a nevelőtestület felhatalmazása alapján röviden tájékoztattam a sajtó és média megjelent tudósítóit a határozatról.

Az azóta eltelt tíz napban is sok minden történt. Valótlanságok sora, fél-információk jelentek meg, hangzottak el. Sajnos a tanár úr sorra tesz eleget a felkéréseknek és folyamatosan napirenden tartja az esetet.

III. Tanulságok, vélemény

– A nevelőtestületben tudatosítani kell, hogy a vezetőség csak akkor tud segíteni, ha jelzik a problémákat.

– Iskolagyűlésen felhívtam a tanulók figyelmét az internet veszélyeire. Az, hogy a saját adataimat feltették a kurucinfo.hu weboldalra, egy dolog, de a tanítványaim képei, elérhetőségei is felkerültek. Ezért feljelentést tettem a lakhelyem szerinti rendőrségen. Tanulóink megtapasztalhatták, hogy nem szabad „közprédává” tenni személyes adatokat, mert felelősségre vonás nélkül bárki, bármikor visszaélhet velük.

– Az iskola diákönkormányzata állásfoglalásában ítélte el a 9. b-ben történeteket, visszautasítva az ilyen cselekedeteket. A diákok közössége „egy emberként” nyilvánított véleményt.

– A Közalkalmazotti Tanács nyílt levélben fordult a képviselőtestülethez, kikérve magának az egy „alkalmatlan” pedagógus mulasztása miatti ítélezést.

– Nevelőtestületi értekezleteken ismételtén foglalkoztunk a tanári képességek kérdéseivel. Külön figyelmet kapott az osztályfőnöki munka szerepe, fontossága.

– Át kell tekinteni a szülőkkel való kapcsolattartás formáit. Szorosabbá kell tenni az együttműködést.

– Az érintett osztálynak több napos konfliktuskezelő tréningen kell részt vennie.

– Kiemelt terület az osztályfőnöki órákon is az agresszió.

– Az Országos Kriminológiai Intézet és az FPPI közösen átvilágítja az iskolát – javaslatokat tesz a problémák megoldására.

IV. Összegzés

Kezdő igazgatóként úgy jártam, mint kezdő pedagógusként: bedobtam, illetve beestem a mélyvízbe. De minden rosszban van valami jó.

Végre a politikusok, az ország közvéleménye alaposabban foglalkozik az iskolákban tapasztalható jelenségekkel. Hirtelen megszaporodtak az ilyen témájú konferenciák. Ilyen volt például a Városháza dísztermében „Az iskolai agresszió kezelésére szolgáló módszerek” című tanácskozás.

Bizalmi viszonyt kell kiépíteni a gyerekekkel, mert – mint a fegyelmi eljárás közben kiderült –, ebben az esetben a tanár úr verte nyakunk a diákot, lecigányozta, büdösnek mondta és genetikai hibának nevezte a cigányokat. Csoda volt a reakció?

El kell érnünk, hogy a diákok is tudjanak és merjenek érdekeik védelmében fellépni.

Mint azt a „sértett” tanár a fegyelmi tárgyaláson elmondta, nem történt a gyerek, gyerekek részéről fizikai bántalmazás. Így tehát nem tett feljelentést, viszont a Fővárosi Ügyészség országos példát akar statuálni az esetből. Három tanulónkat is eljárás alá vont, aminek 1-5 évig terjedő szabadságvesztés lehet a büntetése.

Én is elítélem az iskola diákjaival és nevelőivel együtt a fenti cselekményeket. Vallom viszont, hogy a tanterem bezárt ajtaja mögött én, mint tanár vagyok a felelős azért, ami ott bent történik. A sértett pedagógus az első számú felelős a történetekért, főleg azért, mert amikor nem tudta az esetet kezelni, nem kért vezetői segítséget, sőt még ő is törvénysértésre bízta tanítványait a telefonos felvételek készítésével.

Nem tudom, ez a cikk elég keretet adhat-e ennek az esetnek a kifejtésére. Szerintem nem. Ezért összegezném véleményemet:

A kiderített ok-okozati összefüggésekből nyilvánvalóvá vált az órát tartó pedagógus szerepe, felelőssége, persze ez nem menti a diák, diákok cselekedeteit. A fegyelmi tárgyaláson, mint levezető elnök, tartózkodtam a döntés meghozatalakor. Ez nem jelenti, hogy a döntéssel nem értettem egyet.

Ha nálam történt volna hasonló eset, biztosan megpróbáltam volna a gyerekekkel tisztázni a helyzetet, ha ez nem vezetett eredményre, akkor a szülőkkel vettem volna fel a kapcsolatot. Ennek eredménytelensége esetén vezetői segítséget igényeltem volna.

A fegyelmi határozattal egyetérték. Nem engedhető meg, hogy a tanulók akadályozzák a tanárt munkája elvégzésében, megsértsék személyiségi jogait, megalázzák, fenyegetsek (még ha játéknak látszik is), korlátozzák osztálytársaikat a tanuláshoz fűződő jogaikban. Ez elítélendő, de nem kellene büntetőügyet kreálni belőle. Remélhetőleg tudatosult sok-sok tanulság a diákok fejében is.

Sajnos az osztályfőnök felelőssége is felvetődött sok kérdésben, ezért ő ellene is fegyelmi eljárás indult.

Süveges Éva igazgató,
Lakatos Menyhért Általános Iskola
és Gimnázium, Budapest

ITT TARTUNK ?

Tizenhárom éve élek a XI. kerületben, szeretem a környéket, ahol lakom. Mint egykori pedagógus, az ablakomból örömmel figyelem a köztudottan jó hírű Sopron úti Domokos Pál Péter Általános Iskola udvarán játszó diákokat és a Lecke utcai „Mozgolóda” elnevezésű óvoda hancúrozó gyerekeit.

A napokban azonban elképesztő élményben (?) volt részem.

Kezemben két szatyorral, a vásárlásból hazafelé menve a Lecke utcán, a Sopron út sarkához értem. Délben egy óra volt.

Ekkor jött ki az iskolából jó pár diák. Közöttük egy csapatban négy, rendszeren öltözött fiú, talán az ötödikes vagy a hatodikos korosztályból. Hangosan viháncoltak, de ez még természetes is, hiszen vége volt a tanítási napnak. Ám amint egész közel értek hozzám, mind a négyen egyszerre fölemelték a karjukat, az arcomhoz lendítették és ordítva kiáltották: HÚÚÚ! Majd gyorsan megkelelték és elrohantak a Fehérvári út felé.

Szerencsére nem vagyok ijedős, a szívem is – remélem – egyelőre még rendben van, de arra gondoltam, hogy ha egy hozzám hasonló idősebb hölgy, aki ezt nem mondhatja el magáról, résztesül ilyen inzultusban, lehet, hogy összeesik rémületében.

Felocsúdvá elképedésemből, elemezni kezdem a történeteket.

Milyen az a felnőtt társadalom, ahol a kis kamaszoknak ez a „vicc” a szórakozásuk? A szülők mire nevelik a gyerekeiket, illetve egyáltalán nevelik-e őket? Vagy csak megveszik nekik a menő cuccokat, a mobilt, de emberi magatartásra nem oktatják csemetéiket? És a tanár kollégák, ha már a diák otthonról nem kap irányítást, ők sem találnak

módot arra, hogy tanítványaikat az utcán való normális viselkedésre oktassák?

Felnőtt társaim, szülők, pedagógusok, figyelem! Mi vagyunk a felelősök a felnövekvő generációért!!! Ez ma még csak egy ún. hülye vicc volt, de ilyenekkel indul a folyamat, és ha később baj lesz, már hiába kiáltunk törvényért, rendőrért. Otthon kezdődik minden jó és természetesen a rossz is. Addig tegyünk a rossz ellen, amíg még nem késő.

*

Cikkemet előbb személyesen bevittem a Sopron úti általános iskola igazgatónövéhez. Természetesen nem örült neki, de azt válaszolta, hogy kinyomozzák az ügyet.

Másnap délután csöngették nálam. Egy tanárnő mutatkozott be és kérte, feljöhet-e két tanulóval együtt. Természetesen beengedtem őket.

Leültettem a „váratlan vendégeket”, s meghallgattam mondanivalójukat. A tanárnő közölte, hogy végigkérdezték az osztályokat, elmesélték a cikk megszületésének történetét, s egyúttal elmagyarázták minden tanuló-csoportnak, hogy milyen oktalan és felháborító dolgot vittek véghez. Amikor a hetedikesekhez értek, az itt lévő két fiú fölállt és elvállalta a cselekedetet.

Közölték velük, hogy fogalmazniuk kell egy bocsánatot kérő levelet. A két kis kamasz – mint utólag elmondták –, többszöri átírás után elkészítette a feladatot, és osztályfőnökükkel együtt megkerestek engem, hogy személyesen is elnézést kérjenek. Egyúttal az is kiderült, hogy bár négyen voltak, de az ijesztgetést csak ketten követték el. A jelen

lévő, megszeppent és most már igen jó modorú két gyerek a következőket írta:

„Bocsánatát szeretnénk kérni a nevelletlenségünkért, magatartásunkért, amivel gondot okoztunk önnek. Nincs mentesség a bűnünkre, megpróbáljuk elmagyarázni, miért csináltuk ezt. Nagy fiúknak akartunk látszani, de rájöttünk, hogy nem így kell. De mostantól nagyon figyelünk arra, hogy ne hozzunk szégyent az iskolára, tanárainkra és szüleinkre, magunkra és a mai gyerekekre. Tisztelettel: „, két aláírás és a dátum.

Nem írom meg a két fiú nevét, mert nem érdemelnék meg, hogy utólag megszegyenítsem őket. Vállalták a tettüket, megpróbálták jóvá tenni, és alapos beszélgetésünk nyomán megígérték: tanulnak az esetből.

Természetesen elfogadtam a bocsánatkérést. Megköszöntem a levelet, meg is dicsértem a „tetteseket”, hogy méltóképpen viselkedtek az eset után, majd a végén megkínáltam őket csokoládéval is.

Az osztályfőnöknővel pedig komolyan elemeztük, hogy milyen nagyon nehéz az iskola dolga, hiszen a szülőktől alig-alig kapnak segítséget. A közvélemény a nevelést csak az iskolától várja, és ha baj van, akkor a tanár a hibás. A legnagyobb békességben váltunk el egymástól.

Bebizonyosodott, hogy nincs veszve semmi, ha mi, felnőttek odafigyelve és jól neveljük a gyerekeket. A következő generáció alkalmas a szépre és a jóra is, ha ezt kapja elődeitől, ha ezt látja a társadalomban. Köszönet a Domokos Pál Péter Általános Iskola tanári karának, vezetőségének.

László Zsuzsa
Aranytollas újságíró

Szerte a világon és hazánkban is súlyos gond az iskolai erőszak terjedése, az iskola biztonsága, az oktató-nevelő munka zavartalan-sága. A bemutatott esetek csak szűk keresztmetszetei ennek a problémakörnek. Nem ok nélkül foglalkozunk ezzel átfogóan is. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) a Magyarországi Szülők Országos Egyesületével (MSZOE) összefogva olyan megoldásokat keres, olyan kezdeményezéseket tesz, amelyek – reményeink szerint – kezelni tudják ezt a problémát. (Lásd: lapunk hátsó borítója.)

ANYÁK NAPI ERŐSZAKOSKODÁS A DORMÁNDI ISKOLÁBAN

A konfliktus hétfőn, az anyák napi ünnepség előtt kezdődött. Egy szülő hangos szóváltásba keveredett az egyik kolléganőmmel. A vitát az okozta, hogy az anyuka két lánya az ünnepség előtt visszajött a kisebbik testvérükért az óvodába. Mivel azonban az óvoda zárva volt, a gyerekek úgy gondolták, az iskola felől mennek át, mivel a két intézményt csak egy lengőajtó választja el egymástól. Besétáltak az iskolaajtón, és át is mentek a szomszédos iskolába anélkül, hogy bárkinek is elmondták volna jövetelük okát, pedig két kolléganő is volt, akik mellett esétáltak.

Mikor visszafelé jöttek, az egyik tanítónő megállította őket és elmondta nekik, hogy ha máskor bejönnek az iskolába, köszönés után mondják el, hogy kit és miért keresnek, mivel ez egy hivatalos intézmény. A kolléganő ezzel lezártak tekintette az ügyet, de a gyerekek édesanyja nem. Az anyák napi ünnepség megkezdése előtt számon kérte a tanítónőt, hogy milyen jogon állította meg az Ő gyerekeit, milyen jogon meri köszönésre „kényszeríteni” őket, és hogy

miért tegezi az ő 16 éves lányát. Tette mindezt ordítva és ordenaré hangnemben, végig tegezve a tanítónőt, valamint megfélemlítve azzal is, hogy az iskola előtt gondoskodik még a folytatásról. A kolléganő megpróbálta csitítani, kérte, hogy beszéljék meg máshol és más időben, de egyre nagyobb lett a feszültség. Hogy ne legyen nagyobb baj, kihívtam a tanárnőt a teremből. Ilyen gyászos hangulatban zajlott az anyák napi ünnepség. Távozásban a szülő még megjegyezte, hogy ezzel nincs ám vége a dolognak. Ezt más szülők hallották.

Másnap reggel már az irodámban folytatódott az ügy. A szülő hozzám jött be, gondolom, panaszt szeretett volna tenni. A kolléganő behívta az irodába, hellyel kínálta és szeretett volna, ha emberi hangon megbeszéljük a dolgot. Amikor én fél 8-kor beértem, már ismét nagy vita folyt, amit leállítani sem tudtam, ezért javasoltam, hogy fejezzék be. Amikor mentek kifelé az irodából, a szülő nem az ajtó felé tartott, hanem a tanítónő után ment, és még mindig mondta a magáét. Ekkor már annyira dühös volt, hogy két

kézzelem a kolléganő nyakát is elkapta. Szerencsére sokan voltunk a tanáriban, így abban a pillanatban közbelépett a roma-koordinátorunk, és kivezette az iskolából. Így nem történt súlyosabb baja a kolléganőnek.

Azonnal hívta a rendőrséget, feljelentést tett, még ezen a délelőttön kihallgatták őt is és a verekedő szülőt is. Mi, szemtanúk is tettünk tanúvallomást. A rendőrség kiemelt ügyként kezelte az esetet, és úgy tájékoztattak, hogy gyorsított eljárásban fognak intézkedni.

A média lecsapott a dologra, de sajnos ez lassan már nem nagy hírerőjű az ilyesmi. Szinte naponta olvashatunk hasonló esetekről. Még szomorúbbnak találok, hogy van olyan iskola is, ahol az ilyen ügyet még csak nem is jelentik. Tudok olyan környékbeli iskoláról, ahol már két pedagógust is bántalmaztak, de még csak fel sem jelentették a verekedő szülőt.

Mazuláné Tari Éva
az intézményegység vezetőhelyettese

Intézményvezetők az agresszióról

„A problémák kezelésében az egyik legnagyobb gond, hogy az utóbbi időben egyre nő a gyermeküket szélsőségesen, elvakultan pártoló szülők száma. A magatartási gondok jelzésekor az általunk szorgalmazott közös fellépés helyett hajlamosak az iskola ellen fordulni, vagy a nevelés egészét az iskola felelősségének tekinteni” – írja egy általános iskola igazgatója.

„A pedagógusnak semmilyen eszköz nincs a kezében a saját személyiségén kívül, amivel hatni tud a gyerekekre. Az adminisztratív intézkedéseket (intők) nemcsak a legérintettebb gyerekek, hanem szüleik sem veszik komolyan. Egyre inkább azt tapasztaljuk: az iskolára és a tanárra számítanak, hogy majd neveli a gyereket, de az együttműködés alacsony szinten marad” – véli egy másik intézményvezető.

„Igen károsnak tartom annak a véleménynek a terjedését, miszerint a szülő akkor, amikor beírta gyermekét egy oktatási intézménybe, teljes egészében áthárította a gyerek nevelését az iskolára. Tudatosítani kellene minden szülőben, hogy a gyermek személyiségének fejlődését az iskolai nevelés csak módosíthatja; a pozitív szülői nevelést erősítheti, a negatívát tompíthatja – de a szülő felelőssége ettől még nem szűnik meg” – szögezi le a harmadik.

További vélemények: „A jogszabályok nem adnak lehetőséget a renitens tanulókkal szembeni határozott fellépésre, nincs a tetteknek következménye, mivel a hagyományos fegyelmi eszközök – intő, rová stb. – ezekben az esetekben hatástalanok. A gyerekek, szülők tisztában vannak jogaikkal, de arról sosem esik szó, hogy a kötelességek elmulasztásának mik lehetnek a következményei akár a szülők, akár a gyerekek tekintetében.”

„Az utóbbi időben egyre többször szembesülünk azzal, hogy az élet minden területén erősödik az agresszió, a terror, az erőszak, a gyűlölködés, és az ellenségeskedés mindenféle formája. Az iskola világában a verbális, a fizikai és pszichikai erőszakot számos formában észleljük.”

Az iskolaigazgatók a megoldást részben a pedagógiai munka erősítésében látják, részben szükségesnek tartják az iskolapszichológusi hálózat visszaállítását, a gyermekvédelmi hálózat összehangoltabb működését. Van, aki a szociális segélyezésnél szükségesebbnek tartaná annak az ellenőrzését is, hogy a segélyezett mennyire működik együtt az iskolával, de erre ma a jogszabályok nem adnak lehetőséget. Fontos, hogy a pedagógusok szakszerű segítséget kapjanak a konfliktusok kezeléséhez, ne maradjanak magukra.

Neveléssel az erőszak ellen

Nem jogszabályi változás oldaná meg az iskolai erőszak problémáját, hiszen a megfelelő törvények rendelkezésre állnak, csak a jogalkalmazás akadozik – véli *Trencsényi László*, a Magyar Pedagógiai Társaság főtitkára, aki maga is tagja volt annak a szakmai bizottságnak, amelyet Hiller István szakminiszter márciusban azért hívott életre, hogy résztvevői az iskolák biztonságával kapcsolatban javaslatokat dolgozzanak ki. Az elismert társadalomtudósok ajánlásait *Szűdi János* közoktatási szakállamtitkár az Országgyűlés szakbizottsága előtt ismertette: eszerint minden iskolai erőszakot el kell ítélni, de az erőszak még nem olyan mértékű, hogy drasztikus beavatkozást, jogszabályi változást igényelne. Utalt arra is, hogy a közoktatási törvény napirenden lévő módosítása megerősítené az iskolapszichológusi hálózatot, és ezt a kormány is támogatja. *Trencsényi* mindezzel kapcsolatban lapunknak kifejtette: a cél, hogy

az iskolák nyitottabbak, humánusabbak és demokratikusabbak legyenek. Ehhez a pszichológusok számának emelése csak „finomhangolás”.

Sió László, a Fidesz oktatási tagozatának vezetője szerint, bár profán a hasonlat, de igaz, az a gyerek, aki a tanárával együtt veri fel a sátrat egy kiránduláson, biztos nem fog kezét emelni rá, mert ismeri emberi arcát is. Ezért az iskolai erőszak ellen az iskola nevelő funkciójának megerősítésével is harcolni kell. Ugyanez a véleménye *Árok Antalnak*, a Pedagógusok Szakszervezete elnökének: az iskola feladata nem csupán az oktatás, a diákokat nevelni is kell. Ezért az iskola és a szülők kapcsolatának erősítését tartja fontosnak, de emellett szükség van a tanórák utáni közösségépítésre, olyan foglalkozásokra, amelyek a nehezen kezelhető tanulókat is formálják. Szerinte ennek anyagi lehetőségeit is meg kell teremteni. (*Népszava*, 2008. május 9.)

AGRESSZIÓ AZ ISKOLÁBAN - ÉS A JOG ?

**Egy könyv helyzetképpel, kezelési módszerekkel, jogi eljárásokkal.
Jogászok, pedagógusok, szakértők az iskolai agresszióról és
kezelésének törvényes eszközeiről.**

A Jogismeret Alapítvány a 2006-2007-es tanévben kutatást és konferenciasorozatot szervezett az iskolai agresszió jelenségeiről és az ezekkel összefüggő tipikus intézményi reakciókról. A kutatás közben 250 pedagógus szolgáltatott anonim kérdőíveken adatokat a diákok és a pedagógusok elleni agresszió intézményi jelenségeiről. A pedagógus-továbbképzésként akkreditált konferenciákon (Bátonyterenyén, Balassagyarmaton, Budapesten, Szolnokon, Veszprémben és Debrecenben) 16 előadó fejtette ki véleményét az agresszió elleni fellépés lehetséges iskolajogi eszközeiről; s csaknem 200 dolgozatot készítettek a részt vevő tanárok és szakértők a tárgykorban.

Az Agresszió az iskolában – és a jog? című kötet – *Bíró Kata* szerkesztésében – ezeket a tapasztalatokat, véleményeket és javaslatokat összegzi azzal a szándékkal, hogy a tisztelt Olvasó kísérelje meg a tanulmányok valamelyikében bemutatott megközelítés, tapasztalás, módszer vagy technika felhasználását, alkalmazását az iskolai agresszió elleni küzdelem helyi szinterein.

Mert a gyengébb verése, a kiszolgáltatottak megalázása, a másik ember félelemben tartása, a zsarolás, rablás, kényszerítés, terrorizálás – egy szóval: az erőszak - az iskolában (sem) viselhető el! Sőt, az iskolában tűrhető el legkevésbé, hogy a makrotársadalom jogállami körülményei között a mikrotársadalomban a látens erőszak és a nyilvánvaló félelem legyen az uralkodó; hogy ne legyen hova fordulni a jog védelméért annak, akit agresszió ér; hogy ne tudja mindenki világosan mi a bűncselekmény és mi a diákcsíny; hogy hol a határ a nevelési módszer és a jogsértés között; hogy mi a különbség a fegyelmezetlen tanuló magatartás illetve a pedagógus vagy diák személyiségi jogainak megsértése között!

Ha az iskola eltúri az erőszaktól való félelmet a falain belül, ezzel az agressziót erősíti és intézményesíti a pedagógusok és a diákok vonatkozásában egyaránt. Az ilyen mulasztás nem csak felszínesség, gondatlanság és szakmai vagy vezetői hiba – hanem szándékos segítése a

gyerekek félelemmel nevelésének, illetve a tanári kiszolgáltatottság növelésének. Márpedig a félelemben tartás a diákat bezárja, lenyomja, eltíporja; a pedagógust pedig tétlenségre és megalkuvásra készíti. Mindenki sérül az agresszió folyamán, s persze a törvény is. Az agresszió megelőzése, kizárása, elszigetelése ezért eminens érdeke a pedagógiának és a jognak egyaránt.

A kötet bőven tartalmaz elvi alapvetéseket, tendenciákra utaló jelzéseket, helyzetképet, folyamatleírást, konkrét eseteket, kipróbált vagy éppen ötletszerű módszereket, átélte vagy olvasott tapasztalatokat.

A könyv erőnye éppen ebben a műfaji sokszínűségben rejlik: akit érdekel az iskolai agresszió jogi kezelésének problémaköre, biztosan talál szükségleteinek megfelelő municiót az erőszakos jelenségekkel szembeni fel nem adható, folytonos küzdelemhez.

A könyv 3 fejezetre épül:

I. KUTATÁSI EREDMÉNYEK,

II. JOGÁSZOK ÉS SZAKÉRTŐK ELŐADÁSAIBÓL,

III. ÖTLETLISTA, MÓDSZERBŐRZE, ESZKÖZLELTÁR. (A részt vevő pedagógusok iskolai agresszióról készített dolgozataiból.)

A jogi szakértői, pedagógus módszertani, gyógypedagógiai, gyermekvédelmi- és gyermekpszichológiai szakmai anyagok összesítésével a könyv körüljárja az iskolai agressziós jelenségek szinte összes dimenzióját és területét.

Mivel Magyarországon hasonló jellegű, ennyi szakterületet magába foglaló írásmű nem készült még e témakörben, e könyv egyedülálló segítségként nyújthat jogi információt, eszközt, tapasztalatot, ötletet és motivációt a pedagógusoknak, a közoktatási intézményekben dolgozóknak, továbbá a téma iránt érdeklődőknek is, mindazoknak, akik mindennapi munkájuk közben naponta felveszik a harcot az iskolai agresszióval szemben.

A kötetet kiadja a **Jogismeret Alapítvány**. Szerkesztette: *Bíró Kata*. Terjedeleme: 180 oldal B/5. Ára: 3 150 Ft. A könyv megjelenését támogatja a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Gyermek- és Ifjúságvédelmi Főosztálya.

Megrendelhető: Jogismeret Alapítvány, 1134 Budapest, Pattantyús u. 11. Tel./fax: (1)787-4853 E-mail: jogismeret.alapitvany@chello.hu.

Az iskolai jogalkalmazás gyakorlata

(részlet a könyvből)

Mely iskolai magatartásszabályozó normát foglalunk mi magunk (a nevelőtestület és a diákönkormányzat, iskolaszék) iskolai belső jogi normába (házirendbe, SZMSZ-be, pedagógiai programba)? – erre ritkán keresünk elmélyült választ. Inkább csak rutinból, kötelező szabálmódosítási feladatként kerül ez a nevelőtestületek napirendjére – pedig lehetne ez másképpen is!

Lehetne például az agressziós eszköztár oldaláról közelíteni a kérdést, s arra választ keresni, hogy mely nevelési célokat és milyen nevelési folyamatokkal kell a pedagógiai programban meghatározni; ehhez milyen szervezeti és működési módokat kell az SZMSZ-be beépíteni; s mindezekhez milyen eljárásokat kell házirendbe illeszteni ahhoz, hogy az agressziós cselekményeket megelőzzük, csökkentjük, megfelelően kezeljük?

Lehetne a házirendek kapcsán a másik ember elleni agressziót a legúlyosabb jogsértésnek minősíteni, hogy tudható legyen: ebben az iskolában a másikat megütni, megverni, bántalmazni a legsúlyosabb bűn!

Lehetne az SZMSZ-ekben és házirendekben az iskolai konfliktuskezelés, problémamegoldás, jogvédelem fórumait megteremteni –

amelyek létrehozásakor és működtetésük erősebb lesz az egyének jogvédelemhez fűződő érdeke, mint az intézmény szeplőtlenége kifelé a látens maradó (s időnként persze robbanó) jogsértések és konfliktusok közepette.

Lehetne a pedagógiai programokban – az ismeretszint és vizsgaeredmények mellett – a tanulók olyan tudati, érzelmi viszonylatai körében is célokat meghatározni, amelyek meghatározóak az agressziós cselekmények kialakulásában: mért kellene például a gyerekek sikerhez jutását vagy kudarcát, az örömeik övezte iskolába járást vagy a félelmet, az ambíciót vagy a megúsztatást, az érdekeltséget vagy a közömbösséget, a közösségekben és az iskolai közéletben való részvételt, a pályaválasztáshoz történő közelkerülést.

Ezek ugyanis mindennél többet mondanak arról, hogy mennyire eredményes az iskolai nevelés-oktatás, s hogy milyen széles körben gerjednek, gerjedhetnek agressziós motívumok.

Dr. Bíró Endre ügyvéd
közoktatási szakértő

Győrtől 15 km-re, **Győrújbaráton** gyermektáborunk faházak és sátras elhelyezéssel, kiszolgáló épületekkel, sportpályákkal várja az osztálykirándulást, erdei iskolát, táborozást lebonyolító csoportokat. Elő- és utószezonos áraink: 8 személyes gyermekfaházban – 1 680 Ft/fő/éjszaka; 4 személyes sátorban – 732 Ft/fő/éjszaka; pedagógusok elhelyezése 4 vagy 2 ágyas szobákban – 1 680 Ft/fő/éjszaka. 20 fő gyermek után 1 fő pedagógus ingyenes. Étkezés: saját főzőkonyháinkon történik, menüválasztással vagy egyeztetés alapján, igény szerint.

Érdeklődésére részletes információval szolgálunk. T.: 06-30/855-1125. E-mail: igazgato@gyorigyermecktabor.hu; www.gyermektabor.hu. (x)

KEDVEZMÉNYES ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGEK PSZ-TAGOKNAK

Balatonboglár

(8630 Balatonboglár, Fiumei u. 16.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: június 1. – augusztus 31.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, teakonyha, hűtő, a közeli étteremben kedvezményes előfizetéssel.

Az igénybevétel költségei: főszezonban PSZ-tagoknak 3 500 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó 300 Ft/fő/nap (csak szállás).

A jelentkezés módja, lehetőségei: 2008. május 15-ig, PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@pedagogusok.hu) Jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. Az igénylés (mely postán, faxon és e-mailen is küldhető) megérkezése után csekket küldünk. A befizetésről szóló csekk megérkezése után küldjük a visszaigazolást az üdülés igénybevételére. Az üdülő elérhetősége: tel.: 06 (85) 351-852; Mányok János üdülővezető: 06 (30) 389-1230.

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 10 háromágyas, 6 négyágyas szoba. Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: összkomfortos, valamennyi egységhez önálló fürdőszoba és tv-készülék.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az üdülő közvetlenül a Balaton partján fekszik, saját strandja van, közel a hajóállomáshoz, a vasútállomáshoz. BB centrum a bor- és pezsgőkedvelők számára.

Balatonföldvár

(HOTEL Família Kiss, 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben pihenésre és konferenciák rendezésére is alkalmas. Főszezonban turnusok: 2008. június 1. – augusztus 31. Tanácskozások, konferenciák egész évben szervezhetők.

Étkezési lehetőségek: félpanziós ellátás (svédasztalos reggeli és vacsora)

Az igénybevétel költségei:

a Pedagógusok Szakszervezetének tagjai részére				
	01. 01. – 05. 05.	05. 05. – 05. 19.	06. 23. – 07. 07.	07. 07. – 08. 18.
	05. 19. – 06. 09.	06. 09. – 06. 23.	08. 18. – 09. 01.	12. 20. – 01. 01.
	09. 29. – 12. 20.	09. 01. – 09. 29.		
3 ágyas szoba	2 510 Ft	3 590 Ft	4 220 Ft	4 840 Ft
2 ágyas szoba	2 870 Ft	5 380 Ft	6 280 Ft	7 170 Ft
4 ágyas szoba	2 690 Ft	4 130 Ft	5 110 Ft	6 100 Ft
+ kötelező félpanzió 2000 Ft/fő				
Pótágy 30%-os kedvezménnyel felnőtteknek is.				

A jelentkezés módja, lehetőségei: 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40. Tel.: 06 (84) 322-322; 06 (30) 936-6600; e-mail: piknik@piknik.hu. A PSZ-tagkártya száma szükséges!

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 2-4 ágyas szobák, összesen 130 férőhely. Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: háromcsillagos szállodai minőség, valamennyi egységhez fürdőszoba és tv-készülék, lift.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az üdülőhotel közvetlenül a balatonföldvári Keleti Strand mellett fekszik, közel a Kőröshegyi pincékhez, a ménestelephez, a szántódi révhez, hajókirándulás Tihanyba.

Bükkszék

(3335 Bükkszék, Vörösmarty u. 12.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, a közeli étteremben kedvezményes előfizetéssel, saját döntés szerint.

Az igénybevétel költségei: elő- és utószezonban 2 000 Ft/fő/nap; főszezonban PSZ-tagoknak 2 500 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó 200 Ft/fő/nap (csak szállás).

A jelentkezés módja, lehetőségei: 2008. május 15-ig, PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@pedagogusok.hu)

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 5 négy fős apartman.

Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: önálló, jól felszerelt 4 fős apartmanok, fürdőszoba és tv-készülék.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: közeli gyógyfürdő, turisztikai lehetőségek.

Szarvas

(5540 Szarvas, Erzsébetliget)

Az üdülő igénybevételének időszaka: május 15-től szept 30-ig; főszezon: június 30-tól augusztus 24-ig.

Étkezési lehetőségek: önellátással, közös konyha és szabadtéri főzési lehetőséggel.

Az igénybevétel költségei: 6 éjszakára 43 200 Ft/4 fő; 1 napra felnőtteknek 2 640 Ft/fő; gyermekeknek 1 800 Ft/fő; sátor, lakóköcsi: 1 560 Ft/fő/éjszaka. Idegenforgalmi adó: 300 Ft/fő/nap.

A jelentkezés módja, lehetőségei: Dankó Ervin üdülővezetőnél. T.: 66/312-480 (üdülő); 30/302-1608.

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 13 négyszemélyes, komfortos faház, kempingezési lehetőség hozott sátorban.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: A Holt-Körös partján elhelyezkedő faház üdülőtelep kellemes lehetőséget biztosít a fürdőzésre, csónakázásra, horgászatra. A Szarvasi Arborétum meglekintése.

Pomorje

(a Fekete-tenger partján, Burgasztól kb. 20 km-re)

Az üdülő igénybevételének időszaka: bármely időszakban, nincs kötött turnus.

Étkezési lehetőségek: svédasztalos reggeli, ebéd-előfizetés, amelynek ára 3 euró (nem kötelező).

Az igénybevétel költségei PSZ-tagoknak: VII. 1-jétől VIII. 24-ig: 25 euró/éjszaka, VI. 1-jétől 25-ig és VIII. 25-től: 20 euró/éjszaka, ami magában foglalja a svédasztalos reggelit. Gyermekkedvezmény: 12 év alatt 50%. Fizetés a PSZ pénztárában, forintban történik.

Utazás egyéni szervezésben. Gyakori és olcsó repülőjegyek kaphatók. Burgasztól repülővel lehet utazni, onnan busz viszi a szállodába a vendégeket. (Budapestől Pomorje kb. 1200 km.) Lehetőleg délelőtt folyamán kell érkezni. Orosz, német, angol nyelv használata hasznos.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 2008. május 30-ig, PSZ Országos Iroda, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@enternet.hu. A jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. Az igénylés 1 hónappal az indulás előtt postán, faxon és e-mailen küldhető a PSZ Országos Irodájához.

A vendégek elhelyezése: 2-3 fős szobákban.

Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: háromcsillagos szálloda, amely a Fekete-tenger egy kis szigetén fekszik.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: uszoda, wellness, sárpakolás, ásványvízforrás.

Balatonalmádi

(Viktória Üdülő Egyesület, 8220 Balatonalmádi, Mikszáth K. u. 12.)

A Viktória Üdülő tetőtér-beépítéssel 9 szobában és 1 apartmanban nyújt kellemes pihenési lehetőséget. A város központjában helyezkedik el. Az autóbussz-pályaudvar, posta, orvosi rendelő, bevásárlóközpont, gyógyszertár, vasútállomás, rendőrség 5-10 perces sétával érhető el. A strand és a hajóállomás 10-15 perces sétára található. A melegítőkonyhában gázfőzőlap, mikrohullámú sütő, kisebb, gyors főzéshez és étkezéshez teljes konyhai felszerelés áll a vendégek rendelkezésére. Az udvaron saját, zárt parkoló van. Megtekinthető a www.viktoriaudulo.hu honlapon. A turnusok szerdától keddig tartanak (6 éj).

Az igénybevétel költségei: földszinti szobában: 2 100 Ft/fő/éj + turnusonként 3 100 Ft/szoba fizetendő. Pótágy: 1 300 Ft/fő/éj. Az apartman ára (függetlenül a létszámtól) max. 5 főig: 60 000 Ft/turnus + 3 100 Ft. Nyugdíjas PSZ-tagoknak a kedvezményes ár főszezonban: 1 800 Ft/fő/éjszaka. A 1., a 2. turnusban és a 10. turnusban 20% kedvezményt adnak minden vendégnek. Az árak nem tartalmazzák a helyszínen a gondnoknak fizetendő üdülőhelyi díjat, amely 18 évtől 70 éves korig 350 Ft/fő/éjszaka. Üdülési díj nyugdíjasoknak és csoportoknak elő- és utószezonban: 1 300 Ft/fő/éjszaka. (Május 1-től június 17-ig ill. augusztus 27-től október 15-ig).

Érdeklődés: a Viktória Üdülő Egyesületnél (a Pedagógusok Szakszervezete városi irodájában): 9021 Győr, Szent István út 5. szám alatt. Tel/fax: 96/419-322 (9-től 14 óráig). E-mail cím: viktoriaudulo@t-online.hu

50 ÉVES AZ ABAÚJI PEDAGÓGUS KÓRUS

Nem mindennapos ünneplésben volt része az Abaúji Pedagógus Kórusnak Encsen, a Művelődési Házban. Az 50 év mára már történelem, történelem a nehezből.

– 1958-ban az induló férfikórust a kis abaúji községekből a dal szerepére hozta össze, hogy a fáradságos napi munka után hetenként felfrissüljenek a közös éneklés örömetől – emlékszik *Csutor János* népművelési felügyelő. Ma itt van közöttünk, és nem a nehézségekről beszél, hanem élményeiről áradozik, mi pedig köszönjük neki az indíttatást.

Másodikként *Bakonyi Béla* énektanár látta el a karnagy teendőket, aki bámulatos energiával és szervezőkészséggel kovácsolta össze a kórust, elvetette a közösségi élet gyümölcsöt termő magvait. Sajnos már nem lehet közöttünk, csak az égi kórust dirigálhatja. Köszöntöttük sorainkban kedves feleségét.

Aki megörökölhette a következő karnagy palcát, vegyeskarrá szervezte a kórust: *Sotkó József* ének-zene tanár, karnagy. Hamincnyolc évig fáradhatatlanul tette a dolgát és részesítette gyönyörű élményekben kórusát és hallgatóit. Maradandó emléket állíthatnak a daloknak. Együttesét az összetartozás jellemzi. Türeleme, nótaszerepére határtalan, mely igazi barátsággal párosult.

Így történhetett meg, hogy a tizenhat községből tizenöt-huszonöt kilométer távolságból érkezők számára heti rendszerességgel folytatódhattak a próbák. Hiit abban, hogy az énekkar akkor töltheti be nemes küldetését, ha nem csak befogadja a zenét, hanem terjeszti is.

Ötven éve a kórus vállalja feladatát. Bebizonyította, hogy szűkebb hazánkban, vidéken, a mi régióinkban, Abaújban is művelni lehet a kórusmunkát. Övni tisztaságát, megszerettetni másokkal, őrizni a néphagyományokat, becsülni más népek zenéjének szépségét, mely lelki erőforrás, szíveket nyit meg, örömet szerez, felvidít, fájdalmakat enyhít, vigasztal, missziót teljesít.

Élményekkel gazdagodva tudjuk visszaforgatni az idő kerekét, amikor arról adhatunk számot, hogy kis országunk csaknem minden sarkába elvittük dalaink szépségét: Encstől Békéscsabáig, Szombathelyig, Sopronig, Debrecenig, Pécsig, Aggtelekig, Hajdúszoboszlóig, Gyöngyösig, s még sorolhatnám sokáig a kis településeken tartott fellépésekkel. Bizonyítékaink a miniszteri dicsérek, szereplésünk a rádióban, arany- és ezüstkoszorús minősítésünk, a kórusok földje, a Kodály-emlékérem, az Eötvös József-emlékplakett.

Baráti kapcsolatainkat mélyítettük a külföldi kórusokkal. Eljutottunk Kárpátaljára, Szlovákiába, Erdélybe, Olaszországba, Finnországba.

Ma is töretlen hűséggel énekelnek sorainkban néhányan az alapító tagok közül: *Jónás Ferenc, Kocsis Lajos, Ványai Lászlóné*, akiket még betegségük sem tart vissza, mert szívük a közösségért dobog. Mi pedig, a többiek jöttünk: Detek, Garadna, Gönc, Halmaj, Hidasnémeti, Méra, Szalaszend, Szemere, Szikszó, Tornyosnémeti, Encs településekről.

Leírhatatlan élmények tanúskodnak erről az ötven évről. Külön öröm számunkra, hogy itt ünnepelethetünk velünk azok az alapító tagok, akik ma már különböző okok miatt nem tudnak részt venni az éneklésben, de ezen a szép napon eljöttek és beálltak a kórusba, vagy éppen csak a padsorok között az ismerős dallamokat becsukott szemmel hallgatják, vagy magukban dúdolnak.

Most itt vagyunk egy mezsgyékönél. Négy évvel ezelőtt elbúcsúzott tőlünk megfáradt karnagyunk, de nem estünk kétségbe, mert volt, aki felválthatta. A tenorban énekelt *Buchala István*, aki megörökölhette a karnagy palcát. Ének-zene tanár, karnagy. Fiatalos lendülettel vezényeli tovább a kórust. Hogy ma itt ünnepelethetünk, az ötven évről zengedezhetünk – nem kevés munkája van benne. Vezetése alatt már negyedik alkalommal

veszünk részt országos kórusfesztiválon. Akad segítője *Rácz László* személyében, aki szívesen lép be vezénlyésre. Nem kis feladatra vállalkozott, amikor a Szegedi Kórusfesztiválon vállalta a dirigálást, és minden tekintetben helytállt. Ez alkalommal is azt kérjük tőlük, hogy ugyanolyan lelkesedéssel vigyék tovább a kórusmunkát, mint azt eddig tették.

Nagy megtiszteltetésben volt részünk, amikor *Árok Antalt*, a Pedagógusok Szakszervezete elnökét sorainkban tudhattuk. Közvetlen hangon köszöntötte az ünneplő kórust és adta át a csaknem negyven évet szolgált *Sotkó József* karnagnak az Eötvös József-emlékérem arany fokozatát, valamint kívánt erőt, egészséget, kitartást a kórusnak és vezetőinek.

A Pedagógusok Szakszervezete megyei szervezete sem maradt ki a sorból. *Bodolay Zoltán*, megyei vezetőnk nem először volt közöttünk és hozhatta el támogatását. Elnöksége alatt kölcsönösen segítettük egymás munkáját. Szereplésekkel háláljuk meg a pozitív hozzáállását. Érezzük az erkölcsi és anyagi elismeréseit. Szívből köszöntötte a kórust.

Nem utolsósorban, de őszinte örömmre szolgált, amikor elfogadta meghívásunkat *Kissné Kiss Katalin*, a Pedagógusok Szakszervezetének Encs körzeti titkára, akivel szinte napi kapcsolatban vagyunk. Költségvetésükből nem maradhat ki az Abaúji Pedagógus Kórus. Köszönjük támogatását.

Még mindig van kiknek köszönetet mondani: ők azon települések polgármesterei, akik a nehéz anyagi helyzetükben is – folyószámlánkat forintjaikkal gyarapítva – segítettek abban, hogy ezt a napot zökkenőmentesen tudjuk megünnepelni. Ezek azok a települések, ahonnan az énekari tagok járnak be. Még jobban örültünk annak, hogy elfoglaltságaik közepette is akadt három olyan vezető, aki vidékről utazott be az ünnepségre: *Baktakék, Méra, Szalaszend* polgármesterei, s így részük lehetett szép ünneplésben. Köszönet az adományozó önkormányzatoknak.

Utóljára maradtak a „hazaiak”, az encsiak. Encs város polgármestere, *Bratu László* állandó támogatója a kórusnak. Szép szavakkal méltatta, ismerte el a zenei nevelés fontosságát megnyitójában. Segítségére mindenkor számíthatunk, hiszen innen indult el fél évszázada az a kórus, amely töretlen hűséggel áll itt ma.

Mit mondhatnék még el a Művelődési Központ dolgozóiról, vezetőjéről, *Kérsi Tiborról*, aki amióta ezt a beosztását ellátja (tizenhét éve), szívén viseli a kórus sorsát. Ezen a napon övé volt a zárás, amely meglepetést tartogatott. Minden kórustag számára készítettett egy porcelánvázát az ötvenéves kórus emlékére, Abaúj címerével. Szervező tevékenységével hozzájárult ahhoz, hogy itt ma mindenki jól érezhesse magát.

A kórus gyönyörű művekkel köszönte meg a megjelenteknek és támogatóknak a részvételt. *Csutor János*, első karnagyunk lemezzel ajándékozott meg bennünket, hogy emléket ne feledjük. Mindhárom karnagy igazi lelkesedéssel vezényelt. Szébbnél-szebb művek kerültek elő a régié és az újak közül. A legmeghatóbb volt, amikor azok is közénk álltak szerepelni, akik ma már nem járnak próbákra, de olyan dalokat válogattunk, amelyekben még ők is szereplésre nyíltak. Volt miben gyönyörködni.

Emelte a jó hangulat gazdagságát a vendégszereplésre meghívott *Szepe Egressy Béni* Vegyeskar, amellyel több éves kapcsolatban állunk. Köszöntő daluk még szorosabb együttműködésre sarkall, melyet szeretettel ápolunk és teszünk tartóssá.

Örülünk annak, hogy megtelt a Művelődési Ház és boldog, szép ünnepet ülhettünk. Ez további nemes és eredményes munkára kötelez mindannyiunkat.

Subert Andrásné kóruselnök

Pihenjen Zalakaroson az MKB Nyugdijpénztár apartmanjaiban!

Mindkét zalaikarosi apartman frekvenciált helyen, az Üdülősoron található, kb. 600 méterre a centrumtól.

Az apartmanok felszereltsége, komfortfokozata:

- A 4 fős apartman: amerikai konyhás nappali + háló, fürdőszoba, erkély, teljesen felszerelt konyha és tv-készülék,

- A 2 fős apartman: amerikai konyhás nappali, fürdőszoba, erkély, teljesen felszerelt konyha és tv-készülék.

Az apartmanokról képek megtekinthetők a pénztár honlapján: www.mkbnyp.hu.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az apartmanok a kiváló körülményeket biztosító és egyedi szolgáltatásokat is nyújtó termál- és élményfürdő déli bejáratától 400 m-re helyezkednek el. Aki számára esetleg még ez a távolság is sok a fürdőzésért, annak térítés ellenében rendelkezésére áll a szomszédos szállodában lévő uszoda és jacuzzi használata is.

Étkezési lehetőségek: étterem 50 m-re, üzletek 600 m-re a centrumban.

Az igénybevétel költségei:

- 4 fős apartman: 9.000 Ft/apartman/nap + idegenforgalmi adó;

- 2 fős apartman: 7.500 Ft/apartman/nap + idegenforgalmi adó.

Idegenforgalmi adó:

- főszezonban (május 1-jétől szeptember 30-ig) 300 Ft/fő/éjszaka;

- főszezonon kívül 260 Ft/fő/éjszaka;

- 18 év alatt és 70 év felett nem kell idegenforgalmi adót fizetni.

További információ a 06 1 268 8268-as telefonszámon vagy a titkarsag@mkbnyp.hu e-mail címen.

Kellemes pihenést kívánunk!

AZOK A NYOLCVANAS ÉVEK

A hatvanegyedik évfolyamát „taposó” Pedagógusok Lapja folyamatosan tájékoztatta olvasóit a magyar oktatástügyi aktuális kérdéseiről, az érdekvédelem helyzetéről és a szakszervezeti tevékenységekről. Újraolvasva a korábbi írásokat, sokféle kérdést tehetünk fel önmagunknak. Milyen gondjaink is voltak valamikor? Már akkor is ezek voltak a problémáink? Azóta sem sikerült túl lenni rajtuk? És így tovább. E gondolatok közepette adunk közre lapunk 1986-ban megjelent írásából egy jellemző részt. Különösen figyelemre méltó az oktatási tárca és a PSZ akkori vezetőinek eszmecseréje: a megbeszélés a mának is szóló tanulságokkal szolgál.

Közös célok, közös munka

A minisztérium és a szakszervezet vezetőinek eszmecseréje

Őszinte, nyílt légkörű, baráti hangulatú megbeszélésen találkoztak június 2-án a Művelődési Minisztérium és a Pedagógusok Szakszervezete vezetői Kőpeczi Béla miniszter és dr. Voksán József főtítkárral a Művelődési Minisztériumban. A hagyományos találkozóan áttekintették az oktatási törvény bevezetésével és az oktatástügyi dolgozók munkakörülményeivel kapcsolatos közös feladataikat.

Aligha lehetett volna megfelelőbb időpontot találni a találkozóra, mint napjainkban. A szakszervezeti mozgalom országos számvetést, nagy erőpróbát tudhat maga mögött, és nem kisebb feladatok előtt áll. A most befejeződött tanév kiemelkedő eseménye volt a Pedagógusok Szakszervezetének XII. kongresszusa, amelyet megelőzőtt a munkahelyi és alapszervezeti taggyűlések sorozata. A szakszervezet 290 ezres tagságának túlnyomó többsége vont mérleget az utóbbi öt év munkájáról, azon belül a szakszervezet szakmai érdekvédelmi tevékenységéről, valamint szerepéről a köz- és felsőoktatás távlati fejlesztési programja és az új oktatási törvény megalkotásában. Aláhúzta a találkozó időszzerűségét, hogy a törvény bevezetésének és végrehajtásának a küszöbéhez érkezünk, s miként közös ügy volt a dokumentumok létrehozása, ugyancsak az valóságga formálásuk, „apró-péznre váltásuk” a mindennapi nevelő-oktató munka során is. Ennek az igénynek és törekvésnek adott hangot a miniszter s a főtítkárral egyaránt.

Mindketten hangsúlyozták, hogy a minisztérium és a szakszervezet együttműködése nagy jelentőségű, mert közösek a célok, közösek a gondok, közös az ügy, amit szolgálni kell és szolgálni érdemes. Dr. Voksán József külön kiemelte – és Kőpeczi Béla ezzel mélyszélesen egyetértett –, hogy a kapcsolatok a két intézmény és munkatársai között korrektek, a kölcsönös tisztelet és megértés jellemzi őket, ám nem mentesek esetenként a bírálatról, a vitáktól sem. Ez azonban így rendjén való, jele a szakmai felkészültségnek, a közös cél szolgálatából fakadó meggyőzésnek, egymás tiszteletének.

A kapcsolat, az együttműködés az utóbbi két-három évben különösképpen fejlődött. A minisztérium és a szakszervezet kölcsönösen kikéri egymás véleményét a nagyobb horderejű döntések előtt, közös akciókat, az egységes értelmezést segítő közös tanácskozásokat szerveztek s együttműködtek jogszabályok megalkotásában is. A minisztérium és a szakszervezet 1976-ban együttműködési irányelveket bocsátott közre az intézmények vezetői és a területi szakszervezeti szervek orientálására. Az óvodákban, iskolákban is javulás érzékelhető az együttműködésben, de ahhoz, hogy az mindenütt a lehető legeredményesebb legyen, mind a vezetőknek, az igazgatóknak, mind a szakszervezeti bizalmiaknak, a títkároknak sokat kell még tenniük. A 28 ezer szakszervezeti aktivista hatalmas bázis – mondotta dr. Voksán József –, és most, az oktatási törvény végrehajtásában az állami vezetés ezt nem hagyhatja figyelmen kívül. A szakszervezet támogatja a törvény végrehajtását: a mozgalom eszközeivel is segíti az új jogszabályok megismertetését, közreműködik az intézményi szabályzatok kidolgozásában, és tevékenységével hozzájárul az iskolák önállóságának a fejlesztéséhez.

Részletesen szóltak a minisztérium és a szakszervezet vezetői a programok és a törvény végrehajtásának a feltételeiről. A demográfiai hullám már elérte az általános iskola felső tagozatát és hamarosan a középiskola, majd a felsőoktatás is találkozik a hatásaival. Folytatódik és folytatódnia kell a hálózatfejlesztésnek, de még így is várható, hogy az intézmények csak zűfoltosság árán tudják majd befogadni a népesebb diáksereget. Várható, hogy kiéleződnek a feszültségek a nevelőhiány, s a többi között a megnövekedett túlórák, terhek miatt is. A minisztérium és a szakszervezet egyaránt feladatának tekinti, hogy közreműködjön a gondok enyhítésében, de minden eddiginél nagyobb feladat hárul az intézményeket fenntartó helyi tanácsokra. A szorosabb kapcsolat, az együttműködés velük nem nélkülözhető.

A tanácskozáson szó esett az érdekvédelem szinte minden területéről, például a nyugdíjas pedagógusok egész éves alkalmazásáról és munkájuk méltó elismeréséről, a nevelő-oktató munka és ezen belül a pedagógus tekintélyéről, igazának és érdekeinek védelméről, a pedagógusok informálásáról, a nevelőtestületi légkörről és a jogkör növekedéséről, valamint a lakáshelyzetről.

Ez utóbbi kapcsán – főleg a kistélepekkel összefüggésben – a szolgálati lakások építésének üteme volt az egyik fő téma. A tanácsok országsszerte nagyon sok helyen fordítanak gondot a nevelők letelepítésére oly módon, hogy szolgálati lakást kínálnak nekik. Másutt viszont mintha némiképp hátrébe szorult volna ez a kérdés, s talán nem is mindig az anyagi szűkösség miatt. E vonatkozásban is ismét fölmerült a tanácsokkal a szorosabb együttműködés igénye, s ehhez partner a minisztérium. Miként az a szakszervezet is.

Az élet és munkakörülmények szerves része az erkölcsi és anyagi megbecsülés. A megbeszélés résztvevői egyetértettek abban, hogy sikerült az utóbbi években előbbre lépni a kitüntetések számának növelésében. Indokolt azonban megvizsgálni a Kiváló Pedagógus kitüntetésben és a Pedagógus Szolgálati Emlékéremben részesülők körének kiterjesztését; az úgynevezett színes diplomákkal járó anyagi megbecsülés növelését és a nevelőközösségek kitüntetésének a lehetőségét is. Ez utóbbit – mint Kőpeczi Béla is megjegyezte – akár a testületek hatáskörének növekedésével is össze lehetne kapcsolni. A minisztérium és a szakszervezet vezetése állást foglalt, hogy közösen folytassák erőfeszítéseiket a köz- és a felsőoktatási dolgozók bér- és jövedelmi viszonyainak a javításáért, a nagyobb erkölcsi megbecsülésért is. Kezdeményezik a kistélepekkel élő pedagógusok lakásvizonyainak javítását, a nyugdíjaspedagógus-otthonok férőhelybővítését. A szakszervezet folytatni kívánja a régi, félárú vasúti kedvezmény visszaállítására irányuló kezdeményezéseit: továbbra is napirenden tartja a legrászorultabb dolgozói rétegek anyagi támogatását.

A találkozóon felvetődött egy újabb neveléstügyi kongresszus összehívásának a gondolata, és a résztvevők megállapodtak, hogy az együttműködés továbbfejlesztésének főbb feladatait és legfontosabb módszereit új együttműködési megállapodásban rögzítik, amely az oktatási törvény végrehajtási rendeleteinek életbelépésével együtt jelenik meg.

(Pedagógusok Lapja, 1986. június 16.)

AZ MKB PÉNZTÁRAK KÜLÖNLEGES AKCIÓJA

az MKB Nyugdíjpénztár magán és önkéntes ágába, valamint az MKB Egészségpénztárba belépő és átlépő tagok számára

Amennyiben **2008. április 14. és december 31.** között belép vagy átlép bármelyik MKB Pénztárba, értékes ajándékok várják. Az akció időtartama alatt az **MKB Nyugdíjpénztár magán ágába** belépő és átlépő tagok boldog tulajdonosai lesznek egy **LG DVD-lejátszónak**. Mindazok, akik a **Nyugdíjpénztár önkéntes ágát** választják, **féléves Sanoma magazin előfizetést** kaphatnak bizalmukért cserébe. A Nyugdíjpénztár önkéntes vagy magán ága mellett még az **MKB Egészségpénztárba** is belépők a DVD-lejátszó vagy a féléves előfizetés mellett még egy **negyedéves Sanoma magazin előfizetéssel** is gazdagabbak lehetnek. Kérjük, értesítse kollegáit, dolgozóit a belépési akcióról, hogy a pénztári tagság előnyei mellett minél többen részesülhessenek az **értékes ajándékokban is!** A promócióban a munkavállalók családtagjai is részt vehetnek. Lépjen be, illetve lépjen át most az **MKB Pénztárak** bármelyikébe!

Az akcióról további információ kérhető a Pénztárak ügyfélszolgálatán, a www.mkbnyp.hu és www.mkbep.hu honlapokon, illetve bármely MKB bankfiókban is.

MKB Pénztárak

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt – csokorba gyűjtve – áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2008. IV. 25.)

Megfelelni a kihívásoknak

Nem mindegy, hogyan tudunk megfelelni a pedagógusszakma XXI. századi kihívásainak, hangzott el tegnap a Pedagógusok Szakszervezete és a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete közös konferenciáján. A két érdekvédelmi szervezet a pedagógusszakma presztízsének növelését szorgalmazta. Kis Papp László, az FDSZ elnöke arról beszélt, az egyre apadó gyereklétszám mellett is több matematika-, biológia- és fizikatanárra van szükség, már most sem tudják feltölteni ezeket a képzéseket, még az első helyes jelentkezésekkel sem. *Arok Antal*, a PSZ elnöke azt hangsúlyozta, fontos, hogy megfelelően felkészült pedagógusokat bocsássanak ki a felsőoktatási intézmények. *Tóth Tiborné*, az Új tudás program miniszterelnöki megbízottja kifejtette: míg az unióban csupán három, Magyarországon 30 százalék a hátrányos helyzetű gyermekek aránya a közoktatásban.

(2008. V. 9.)

Neveléssel az erőszak ellen

A pszichológusok számának emelése elegendő-e az iskolai erőszak megszüntetéséhez?

Trencsényi László, a Magyar Pedagógiai Társaság főtítkára: – Erre is szükség van, mint ahogy arra is, hogy a jogalkalmazók felelősségteljesebben éljenek a meglévő, az oktatási, a büntető törvénykönyvi, gyermekvédelmi, sőt a médiatörvények adta lehetőségekkel is.

Sió László, a Fidesz oktatási tagozatának vezetője: – Az iskolapszichológusi hálózat megerősítése fontos lépés, de csupán a létszám megemlése kevés. Szerintem az iskola nevelési feladatainak, színtereinek megerősítésére is szükség van szakmai és finanszírozási oldalról egyaránt.

Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke: – Fontos dolog, de önmagában nem oldja meg a problémát. Az iskolai erőszakot orvosolni elsősorban az iskola nevelési funkciójának hangsúlyosabbá tételével lehet. A ma iskolájából azonban nagyon hiányzik egy jó ifjúsági mozgalom is.

NÉPSZABADSÁG

(2008. V. 3.)

Nem csak a vizsga miatt izgulhatnak az érettségizők

(...) *Kerpen Gábor* elnök már április 14-én csapdahelyzetbe került, amikor kijelentette, hogy a PDSZ támogatja a BKV munkavállalóinak sztrájkját. Nem gondolt bele ugyanis, hogy a folyamatos sztrájkfenyegetettség veszélyeztetheti a május 5-től június 27-ig tartó 2008-as érettségi lebonyolítását, illetve bizonytalan helyzetbe hozhatja azokat a diákokat, akik életük egyik legfontosabb, jövőbeni sorsukat is befolyásoló megmérettetésre készülnek. *Kerpen* most azzal érvel, a sajtóból úgy tudja, hogy akkor, amikor az minden érettségizőt érint, a BKV-sok nem szüntetik be a munkát, s mivel ezt kijelentették, nem igazán tudja, a PDSZ elnökeként mit mondhatna még nekik.

Mint ismert, *Nemes Gábor*, a BKV sztrájkbizottságának szóvivője csupán annyit jelentett ki: ha tekintettel akarunk lenni az érettségizőkre, május vége előtt nem lesz sztrájk, de ha nem, akkor előbb is lehet. *Hiller István* oktatási miniszter, nem avatkozva be a demokratikus jogok gyakorlásába, felelősséggel azt kérte, hogy az érettségizőket és az érettségi vizsgát senki, semmilyen indokkal ne zavarja. A Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) elnöke, *Arok Antal* annyit fűzött hozzá mindehhez, a

sztrájkot önmagában nem itéli el, de elfogadhatatlan és inkorrekt dolognak tartják, hogyha azzal lehetetlenné teszik az érettségit.

MENTOR

(2008. április)

Átadták a jó tanuló – jó sportoló díjakat

137-en vehették át Szüdi János közoktatási szakállamtitkártól „A Magyar Köztársaság jó tanuló – jó sportolója” díjakat, a 2006/2007-es tanév tanulmányi és a sportban elért kiemelkedő eredményei alapján. Az alap- és középfokú oktatási intézmények tanulói közül 127-en, a felsőoktatási intézmények hallgatói közül pedig 10-en kapták meg az elismerő címet.

A minisztérium 1991 óta eddig minden évben pályázatot ír ki e cím elnyerésére. A cél a tanulók, hallgatók ösztönzése a szellemi és fizikai képességek folyamatos fenntartására, fejlesztésére, a fair play szellemének ápolására; az eredményes tanulásra és a magasabb szintű sportolásra való biztatás.

Az elismerésben azok a tanulók, hallgatók részesülhetnek, akik kimagasló tanulmányi, valamint hazai és nemzetközi sporteredményt értek el. Az általános iskolások közül azok pályázhattak, akiknek tanulmányi eredménye elérte vagy meghaladta a 4,8-es átlagot. A január 21-i pályázati határidőre 417 pályázat érkezett be.

EGYENES ÚT AZ EGYETEMRE

(2008. május)

Karrierpályák: minden hely megtelt!

Egy főiskolai vagy egyetemest végzett, negyvenes éveiben járó férfi itthon nagyjából kétszer annyit keres, mint a vele azonos korú, csak érettségivel rendelkező munkavállaló. Ausztriában és Németországban durván a felénél többet, Portugáliában pedig a háromnegyedével több pénz üti a markát. Ehhez mérten évről évre többszörösére növekszik a kibocsátott diplomások száma, ami nincs összhangban a munkaerő-piaci elvárásokkal.

Megállíthatatlan túlképzés jellemző nem csak a slágerszakokon, a diplomás pályakezdők elhelyezkedési nehézségekkel küzdenek, tapasztalat hiányában nem kapnak támogatottságot, ezért kénytelenek olyan munkát vállalni, ahol az elmúlt 4-5 évbe fektetett energiát semmilyen módon nem becsülik meg – így lesz angol szakos tanárnőből vidám titkárnő. De akadnak még kivételek: ők azok a kevesek, akik 18 évesen hiányszakmát (például mérnöki pályát) választottak, illetve akik első körben nem felsőoktatási intézménybe jelentkeztek, inkább megszerezték azon kompetenciákat (pl. önállóság, rugalmasság, csapatban végzett munka), amelyeket az általuk preferált szakterület megkíván.

Persze ez nem jelenti azt, hogy lehetetlen a divatszakmák piacán boldogulni, és ezért minden jószág vagy kommunikációs szakember szerezzen mihamarabb mérnöki diplomát, mert abból úgyis kevés van. A tapasztalatok és kutatások is azt mutatják, hogy a végzett hallgatókat zömében az üzleti szféra és 20-25 százalékban a közszféra szívja fel, vagyis megtalálhatjuk számításainkat választott szakmánkban is, csak ehhez az orientációt meg kell előznie a gyakorlatnak, illetve tapasztalatszerzésnek. (...)

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

(2008. IV. 16.)

A pillérek jövőjéről

(...) a múlt heti kormányzati konferencián kiderült, az „Új tudás” programnak öt pillére van.

Ezek: a korai – iskola előtti – fejlesztés (halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, leszakadó rétegek számára is), az esélyegyenlőség megvalósítása, a tehetséggondozás, a közoktatás tartalmi megújítása, a pedagógusok presztízsének növelése bérpótlékkal, egyéb ösztönzőkkel. A konferenciáról korábban részletesen írtunk (Fejér Megyei Hírlap, április 10-i száma). Most a pedagógusok véleményét kérdezzük.

Mihályi Gyula városi pedagógus szakszervezeti elnök úgy gondolja: az új program nagyívű, szépen kidolgozott elképzelés. Abban azonban kételkedik, hogy meg is valósul a jelenlegi politikai-gazdasági helyzetben. A részleteket tekintve a pályakezdő bérpótlékot jó ötletnek tartja, ám attól fél, hogy az bérfeszültséget szül a régóta pályán lévők részéről. Az ő fizetésüket is növelni kellene, a minőségi munkát pedig az alapjuttatáson felül lehetne értékelni. A kutató tanár ösztöndíj szinten üdvözlendő, ám azokra a pedagógusokra is gondolni kellene, akik nem látványosan, de sokat foglalkoznak tehetséges gyerekekkel – véli *Mihályi Gyula*. Az integrált természetudományos oktatást nem pártolja, legfeljebb a tanulmányok végén, miután minden tárgyból külön ismereteket szerzett a diák.

A Pedagógusok Szakszervezetének megyei elnöke, *Udvardy Béla* szintén azt gondolja, hogy a program alkotói nem gondolták végig, milyen feszültségeket okozhat a pályakezdő bérpótlék. Szükség van a kezdő tanárok ösztönzésére, de a többiek megbecsülésére is – tette hozzá. Kifejtette: a gyerekek esélyegyenlőségét úgy lehetne biztosítani, hogy az egyéni képességek felmérése után kellene a megfelelő iskolatípusba irányítani őket. *Udvardy Béla* szerint valóban nagyon fontos, hogy rendszeresen megtanuljanak írni, olvasni a diákok. Erre elég időt kellene szánni, ami most a hatalmas tananyag miatt kevésbé lehetséges. A tankötelesség korhatáráról egyébként úgy vélekedik: lejjebb lehetne vinni, elég lenne tizenhat éves korig kötelezően iskolába járni. Összességében szeretné, ha végigmenne a program, még ha a valós érdekégyeztetést hiányolja is.

ZALA MEGYEI HÍRLAP

(2008. V. 10.)

Választások és díjak a PSZ szervezeténél

(...) A Pedagógusok Szakszervezete megyei és városi szervezeténél tegnap tartották az ötvenként sorra kerülő tisztségviselő-választásokat, az eseményen részt vett a PSZ alelnöke, *Galló Istvánné* is. A mindkét szervezet titkári teendőit ellátó *Takácsné Barna Éva* beszámolójában többek közt szólt a helyi érdekegyeztetésekkel kapcsolatos előrelépésekről is, mind az étkezési jegy, mind a minőségi bérpótlék ügyében. Mint mondta, az is eredményként könyvelhető el, hogy a felmentések alkalmával az utóbbi időben kevesebb munkatügyi perre került sor, mivel a munkáltatóval peren kívül meg tudott egyezni a PSZ megyei, városi szervezete. A választás során ismét Takácsné Barna Évának szavazott bizalmat a tagság öt évre.

A szakszervezeti munka elismeréseként az Eötvös-érem ezüst fokozatát vehette át: *Váriné Tich Emma*, az egerszegi Ganz-Munkácsy SZKI, *Tabáni Miklós*, a rédicsi Móra-iskola pedagógusa és *Palkovics Lászlóné* pölskei nyugdíjas gazdasági vezető. Bronz fokozatban részesült: *Srettnerné Zseli Ibolya*, a söjtöri iskola, *Lang Jánosné*, az egerszegi városi kollégium, *Gödörházi Józsefné*, a zalalövői és *Porgányi Miklós*, a zalakomári iskola pedagógusa. *Á. A.*

Nomen est omen - nevünkben a sorsunk

A nevünk olyan mágikus szó, amelyben benne van mindaz, amiért a világra jöttünk. Elárulja az életünk feladatát, utat mutat, és tisztában lehetünk azzal is, mi okozhatja végzetünket. Aki ismeri a neve jelentését, teljesebb életet élhet.

AZ OTTHONTEREMTŐK (A többi kategória később következik.)

ANITA – *Feladata:* a saját otthon létrehozása. *Erőssége:* akár külön-külön költözéssel, anyagi függetlenséggel, de szerelmi életébe nem enged beleszólást. *Gyengesége:* az egyedüllétől annyira fél, hogy megalázó kapcsolatba is belemelegy.

CINTIA – *Feladata:* anyává, feleséggé válni. *Erőssége:* igent mondhat egy „rangon aluli” kapcsolatra. A belső értékek alapján dönt. *Gyengesége:* hüvöségével távol tartja magától azt, aki igazán szereti.

EMESE – *Feladata:* a család iránymutatója. *Erőssége:* ő a váll, amelyen mindenki kisírhatja magát, támaszt nyújt a rokonoknak, engedelmességre tanítja gyermekeit. *Gyengesége:* a „szegény én” szerepe, önmagát sajnálatja.

LÍVIA – *Feladata:* a familia érzelmi támaszává válni. *Erőssége:* nagy átélőképesség, mély érzések, gazdag fantázia, jó kifejezőmód. *Gyengesége:* élvezetelhátság, macacsság, zsörtölődés és a szeretet, a szerelem megvásárlása.

NÓRA – *Feladata:* a család középpontjává válni. *Erőssége:* a családtagokat nem akarja „átváltoztatni”, elnézi a hibáikat. *Gyengesége:* irányít a szerelemben, vagy többre viszi, mint a férfi, ami idővel eltávolítja őket egymástól.

DÁNIEL – *Feladata:* a köldökszínór elvágása. *Erőssége:* az önállóságot gyakorolhatja, ha gyereként maga választja a hobbiját, s korán családot alapít. *Gyengesége:* a nők akaratával szemben tehetetlenné válik.

ISTVÁN – *Feladata:* tekintély gyakorlása a családban. *Erőssége:* ő hozza a döntést, kitart amellett, amit jónak lát, és vállalja tetteiért a felelősséget. *Gyengesége:* anyagilag függ a háztartástól, a partner szüleitől.

KÁROLY – *Feladata:* a család nevének dicsőséget szerezni. *Erőssége:* hírnevet szerez a szakmában, aztán a gyermekét is erre az útra tereli. *Gyengesége:* a kellemetlenségek elkerülése érdekében hazudozik, zavaros nőügyei vannak, ívszavát.

MÁTÉ – *Feladata:* idős hozzátartozókról gondoskodni, ápolni őket. *Erőssége:* az érzelmek embere, akit megindít mások kiszolgáltatottsága. Művészi hajlamokkal rendelkezik. *Gyengesége:* a rokonokra hivatkozva lemond az önálló család alapításáról.

A hónap névnapja: Ivett, Ivó

Eredete: (germán-francia). Jelentése: „tisza-fa-új” („újász”). Névnap: május 6. (Ivett), május 19. (Ivó). Változatok: (női) Yvonne, (férfi) Ivo, Yves.

Ivett szorgalmas, céltudatos, erős akaratú hölgy. Talpraesett és gyakorlatias, jó szervező, tehetséges a kommunikációban. Érdeklődik a kultúra, szeret művelődni, fontosnak is tartja a műveltséget, ám nincsenek művészi ambíciói. A jelenben él, nem kötődik különösebben sem a múlt-hoz, sem a jövőhöz. Abban hisz, amit lát és tapasztal, és csak a kézzelfogható eredményeket fogadja el. Munkáját elsősorban az anyagi javak szerzésének eszközeként, nem pedig hivatásként éli meg, ezért nem csinál lelkiismereti kérdést egy munkahely elhagyásából és nem is választ olyan felelősséggel járó foglalkozást, amilyen az orvosi, betegápolói, gyermek- vagy állatgondozói pálya. Rendszerint az emberi kapcsolatokat is felszínesen kezeli. Saját érdekeit mindig előtérbe helyezi, élen az anyagiakkal. Szerelmi viszonyait, házasságát is a szemszögből nézve létesíti, illetve bontja fel. Mindazonáltal gondos és jó anya, gyermekeit józan életrevalóságra neveli. Ivó úttörő szellemű, de nagyon nehezen tér el attól, amit a fejébe vesz, ebből származnak problémái.

A hónap vicei

Le se tagadhatná – A szomszéd megállítja a babakocsit toló kismamát, belenéz a kocsiába:

– Tisztára az apja!

– Valóban! Ha elveszik tőle az üveget, rögtön ordítani kezd.

Zenedráma – A férjessel nem tudok elmenni az Operába, mert már az első felvonásnál sírva fakad.

– Az semmi, az én férjem már akkor sírva fakad, ha jegyet akarok venni.

Május a férfiak hava?

A nemzetközi nőnap márciusban van. Nemzetközi férfinaap azonban egyáltalán nincs. (Ez az egyenjogúság?) Magyarországon azonban számon tartják a férfiak napját is. **Ez május 19., Ivó napja.** Ugye, nem véletlen, hogy ekkorra került a férfiak ünnepe?

Mi, férfiak, állandó kisebbségben vagyunk (különösen a pedagóguspályán!), bár a születési arányok tekintetében még vezetjük a listát. (Európában 100 lányra 106 fiú esik.) Am felnőtt korban, különösen idősebb korban a nagyobb halandóság (erőteljesebb igénybevétel) miatt már a nők vannak többségben. Vigasztalásul ezúttal a férfiakkal kapcsolatos idézeteket, mondásokat gyűjtöttük össze. Am a férfiakról a nők nélkül még beszélni sem lehet.

- Az a kép, amit a férfi az eszményi nőről alkot, hasonlít ahhoz a képhez, amit a nő felvázol magában, ha az ideális férfira gondol. (Marlene Dietrich)
- A férfiak gyámoltalanokká teszik a nőket, amikor mindenben maguk akarnak dönteni és utasításokat osztogatnak. Az én életemben a férfiak mindent elkövetek azért, hogy a tőlük való függésre kárhóztassanak. (Ingrid Bergman)
- Minden férfi olyan nőről álmódzik, aki meghódítja a nemes lelkével és a magas szesz érzelmeivel, de ugyanakkor egy másiktól is, aki segít az előbbit elfelejteni. (Helen Rowland)
- A férfiakat sok mindenre rá lehet beszélni, a nőket azonban meg kell győzni. (Barbra Streisand)
- Amíg a férfiaknál a szeretkezés lesz a kikapcsolódás kedvenc eszköze, mindig meg fogják próbálni rabszolgáikká tenni a nőket. (Mary Wollstonecraft)
- Egy erős férfinak nincs arra szüksége, hogy egy asszonyon uralkodjék. (Marilyn Monroe)
- A ráncok egy férfit férfiasabbá tesznek, egy nőt öregitnek. (Jeanne Moreau)
- Még mindig vannak férfiak ..., akik ... A szegény nőktől folytonosan lemondást, hűsége, önfeláldozást, rajongást várnak... Ezek ... fukar kezűkkel, rideg önzésükkel, kemény elveikkel beleavatkoznak a nők sorsába, holott ők arra születtek, hogy szépek és ragyogók legyenek. (Kriúdy Gyula)
- Ha egy férfi hűlyeséget csinál, azt mondják: Hát nem egy hűlye? Ha egy nő csinál hűlyeséget, azt mondják: Hát nem hűlyék a nők? (Doris Day)
- Ádám rögtön az első adandó alkalommal áthárította a felelősséget a nőre. (Astor)
- A férfiaknak nem szabad gyakran telefonálni, nem szeretik. Ha hívod őket, azt hiszik, állandóan rájuk gondolsz, látni akarod őket, és ezért kezdenek semmibe venni. (Dorothy Parker)
- Férfiak, a barátóiteknek ugyanazt a parfümöt ajándékoztátok, mint a feleségeteknek. A feleségeknek kivételesen jó a szaglásuk. (Nadine de Rothschild)
- A férfi elringató vánkosa mindig a nő marad. (Brigitte Bardot)
- A férfi jobban szereti azt az egy nőt, mint a többi. De szüksége van a többi nőre is, hogy megbizonyosodjon arról az egyről. (Natalie Clifford Barney)
- Egy férfi, ha valamilyen fontos lépést kell megtennie, azt gondolja: Mit mondjak? A nő: Mit vegyek fel? (Madeleine de Poussier)
- A férfiak nem foglalkoznak a korrall, ránéznek egy nőre, vágyódnak rá vagy nem, függetlenül attól, hány éves az illető. (Pataki Ági)
- A ruha egyik fontos szerepe, hogy az emberek megkülönböztessék egymást. Például a férfiak és a nők ezért is ruházkodnak eltérően. A férfiak ruhája eltér a női ruhától, a női ruhák pedig eltérést mutatnak a józan észitől. (Karinthy Frigyes)
- A férfiak kevesebbet hazudnak, mint a nők, kivéve azokat az eseteket, amikor az érzelmeikről beszélnek. (Marie de Beusac)
- A férfiak jönnek-mennek, de néhányan mégis maradnak. (Tamara Kleimman)
- A férfiakat a férfiaknak kell megajánítani, a nőket a nőknek. Ha a nők kezdik javítani a férfiakat, akadályozza őket ebben a sajnálat. De ha a férfiak akarják megajánítani a nőket, náluk a kegyetlenség lép előtérbe. (Navarrai Margit)
- A férfiak gyűlölik a női pletykákat, mert gyanítják az igazságot: az ő méreteiket méregetik és hasonlítgatják. (Erica Jong)
- A férfiak mindenfélét mondanak a nőkről, ami eszükbe jut, a nők meg mindenfélét csinálnak a férfiakkal, ami eszükbe jut. (Sophie Ségure)
- A férfiak képtelenek elviselni a dühös nőket, különösen, ha tudják, hogy azért dühösek, mert tudják róluk, amit tudnak... (Lilian Hellman)
- Üriember az a férfi, akinek a társaságában a nő kívirágzik. (Jeanne Moreau)
- A férfi belép a nő életébe, és aztán ott kialakítja a sajátját. (Louise Leblanc)
- Régi bölcsesség: „A férfi építi a házat, a nő táplálja benne a családi tüzhelyet.” Ezt azóta ki kell egészíteni egy korszerű gondolattal: „A nő számára a főzés munka, a férfinak szórakozás.” (Emily Post)

• Minden Ádámmal, Évával és azzal az átkozott almával kezdődött. Milyen érdekes volna tudni, milyen nemű volt a csábító kígyó? (Joanna Chmielewska)

Magyar szólások, mondások – A férfiak, ha rosszak is, de nem szüntelen. Bajusz és szakáll férfiembert illet. A férfi ha szebb az ördögnél, már elég szép. Nincs rút férfi. Ha férfi vagy, légy férfi. A jó férfi hóna alól ugrik ki a kövér menyecske. Szalma férfi is arany asszonyt érdemel. Jó férj mellett van jó feleség. Minél jobban sír az asszony, annál jobban akarja a férfit megcsalni. Asszonyszemély ne ártsa magát férfiak dolgába. Jó legény, jó bor. Erősen borozik a legény. Menyecskés legény nem örömmel házasodik. Vén legényből fiatal házas. Úgy játszik a lány a legénnyel, mint macska az eggyrel. Legénykedik, mint a falusi kutya a városi kövezenet. *A. A.*

Erőszak nélkül, biztonságban az iskolában

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a Magyarországi Szülők Országos Egyesülete (MSZOE) nemcsak oktatási-nevelési, hanem összetársadalmi ügynek tekinti az iskolai erőszak kérdését. Éppen ezért nemcsak szűk körű szakmai véleményalkotást, hanem széles körű társadalmi párbeszédet tart szükségesnek erről.

Az oktatási és kulturális miniszter által létrehozott „Iskola Biztonságáért Bizottság” állásfoglalása, javaslatai jelentős, de nem elégséges lépések. A helyzetelemzés helyesen állapítja meg, hogy a médiaközlemények, a híradások nagy része a lényegi kérdések árnyalt elemzése helyett a jelenségek szenzációelemeit mutatja be, ezért nem lehet ezek alapján a magyar közoktatás egészére vonatkozó, általános következtetéseket levonni. Ugyanakkor szükséges a további helyzetelemzés és a jó gyakorlat feltárása, közkinccsé tétele.

Az eddigi tapasztalatok alapján a PSZ és az MSZOE a következőket tartja fontosnak:

- A probléma pedagógiai, jogi, oktatási és általános politikai megközelítést igényel, orvosolni valószínűleg elsősorban pedagógiai-pszichológiai, kulturális, szociológiai módszerekkel, eljárásokkal, jogi változtatásokkal lehet.
- A pedagógusképzés, pedagógus-továbbképzés foglalkozék az iskolai agresszió biztonságos kezelésével. A jó gyakorlatot terjesztetni kell, a jó pedagógiai módszerek leírását az OKM honlapján is el kell helyezni.
- A helyzet szükségessé teszi a pedagógusok, szülők és diákszervezetek párbeszédét, a tennivalók megbeszélését, a közös fellépést helyi, területi és országos szinten egyaránt.
- Ki kell dolgozni az áthelyezés fegyelmi büntetés kiszabását segítő az önkormányzati intézmények kötelező megállapodását.
- Szükséges a szakoktatásban a „rövidített út” keresése: bizonyos szakmákra lehessen a jelenleginél korábban felkészíteni a tanulókat.
- El kell gondolkodni és szabályozni, hogy miképp lehet a tanulói jogok gyakorlását a tanulói kötelezettségek teljesítéséhez kötni.
- A nevelési funkció erősítése érdekében a tanórákon kívüli közösségi foglalkozásokra nagyobb figyelmet kell fordítani. Az ehhez szükséges személyi és pénzügyi feltételeket, ellenőrzést mindenütt meg kell teremteni.
- A szakmai segítséget nem az újabb és újabb kerettanterv-ajánlások révén, hanem más módszerekkel kell nyújtani.
- Az e problémakör megoldására vonatkozó lehetőségeket az ÚJ ISKOLA – ÚJ TUDÁS kormányzati programban is biztosítani kell.

A PSZ és az MSZOE mindezek elősegítése érdekében

2008. június 5-én országos konferenciát

szervez, amelyre meghívják a parlament Oktatási és Kulturális Bizottságának vezetőit, az önkormányzati szövetségek, az országos és helyi szülői egyesületek képviselőit, a közoktatásban szerveződő diák- és ifjúsági szervezetek vezetőit, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium képviselőit.

A szülők, a pedagógusok és a tanulók körében pedig széles körű felmérést készítünk a reális helyzetről, a szükséges tennivalókról.

Árok Antal,
a Pedagógusok Szakszervezetének
elnöke

Keszei Sándor,
a Magyarországi Szülők
Országos Egyesületének elnöke

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

A fenntartó által előírt létszámkeret-csökkentéssel indokolt felmentés megalapozottsága

A munkaügyi bíróság ítéletével elutasította a felperes keresetét, amelyben az alperes által közölt felmentés jogellenességének megállapítását és a közalkalmazotti jogviszonya helyreállítását, a Kjt-ben meghatározott jogkövetkezmény alkalmazását kérte.

A felperes 1986-tól fennállt jogviszonyában pedagógusként dolgozott az alperesnél, ahol testnevelés-földrajz szakos tanárként csak testnevelést tanított. Az alperes 2005. június 13-án előzetesen arról értesítette a felperest, hogy az új tanévben csak egy első és egy ötödik osztályt tudnak indítani, ami jelentős óraszámelvonással jár, és létszámcsökkentés lesz; a felperesnek nem tudnak feladatot biztosítani, ezért 2005. szeptember 1-jétől fel fogják menteni. Erre a 2005. augusztus 10-én kelt felmentéssel került sor, amit az alperes az önkormányzat képviselő-testülete határozatának az alperest érintő döntésével indokolt, és arra is hivatkozott, hogy a felperes további foglalkoztatására nincs lehetőség.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a fenntartói határozat következményeként – amely az alperes engedélyezett létszámkeretét 50-ről 48-ra módosította – a felperes továbbfoglalkoztatása nem volt lehetséges, mivel a korábban (2003-ban, 2004-ben) ajánlott foglalkoztatási lehetőségeket visszautasította, és az általa kizárólag vállalt testnevelés órák tekintetében az óraszám jelentősen csökkent. Az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak a Kjt. 32. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott felmentési korlátozást illetően az alperesi szabályszegést, mivel a felperes az alperesnek nem jelentette be, hogy egyedülálló és két gyermeket tart el. Ugyanakkor a felperes életkörülményeit értékelve (a látnén lévők helyett a férje vitte el az ebédet, a pedagógusok álláskereső honlapján a férje mobilszámát tüntette fel, és a férje tartotta esetenként a kapcsolatot az iskolával) nem látta bizonyítottnak az egyedülállóságot.

Ítéletével a felperes fellebbezése alapján eljáró megyei bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta. Kiemelte még, hogy a felperes által hivatkozott két alsó tagozatos tanító jogviszonyának megszüntetésére a felperessel közölt felmentést követően került sor, továbbá a felmentés után 2006. januárjában történt hirdetésnek, amelyben az alperes földrajz szakos tanár keresett, sincs jelentősége. A felmentést megelőzően az alperesnek nem volt mit felajánlania a felperes részére, a 2003-ban gyesre távozott D. M. testnevelés-földrajz szakos tanárnő helyét és az osztályfőnökség átvételét a felperes visszautasította, így a tanárnő helyén még ekkor alkalmazták helyettesítéssel L. R.-t, ezért ezt a foglalkoztatást a felperes nem kifogásolhatja. Az egyedülállóság tekintetében utalt még arra, hogy az erre szolgáló nyomtatványon való bejelentés elmulasztása miatt a felperes megszegte az Mt. 3. §-ában előírt együttműködési kötelezettségét, emellett a felperes „mereven elzárkózó” magatartásával az alperes bizonyította a felmentés különös indokoltságának megvalósulását.

A felperes a jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében a Kjt. 30. § (2) és (3) bekezdései megsértésére, a tényállás iratellenes megállapítására hivatkozott, és a keresetének helyt adó határozat hozatalát kérte. Álláspontja szerint a 2005. augusztus 15-én közölt felmentés indoka nem valós és okszerű, mivel az alperes a két tanítónő jogviszonyának a 2004/2005-ös tanév végével (azaz a felmentés előtt) közös megegyezéses megszüntetésével a két fős létszámcsökkentést végrehajtotta. Az elsőfokú bíróság azt is figyelmen kívül hagyta, hogy G. I. „fél-állású” úszóoktató a 2005/2006-os tantárgyfelosztásban már nem szerepelt, így a létszám ezáltal is csökkent. Amiatt is jogsabálysértőnek tartotta a jogerős ítéletet, mert az eljáró bíróságok nem a felmentéskor vizsgálták a másik munkakör felajánlási kötelezettség teljesítését, hanem a két évvel korábbi időszakban, holott az alperes a felmentési idő alatt a felperes képzettségének megfelelő tanári állást hirdetett, és az állást be is töltötte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Ervelése szerint, ha a két tanítónő távozására a felperes felmentését követően került volna sor, ez sem jelenti a létszámleépítést „automatikus” megtörténtét, mivel a felperesnek ezen munkakörök betöltésére nincs megfelelő képzettsége. G. I. pedig már a 2004/2005-ös

tanévben egy kht-hoz tartozó uszodában dolgozott, így a felmentéskor a felperes számára felajánlható munkakör nem volt.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet alaposnak minősítette.

A perbeli felmentés indokát képező fenntartói határozat az alperes engedélyezett létszámkeretének 50-ről 48-ra csökkentését rendelte el. A felmentés jogszerűsége ezen – a felperes által a felülvizsgálati eljárásban nem vitatott – indok alapján volt vizsgálható. Ennek megfelelően a felmentés indoka nem az oktatási intézmény meglévő létszámának csökkentése, hanem az engedélyezett létszámkeret, azaz a betölthető munkakörök (státusok) számának csökkentése volt, függetlenül attól, hogy az adott időszakban az engedélyezett munkakörökből mennyi volt betöltve. Az oktatási intézmény engedélyezett létszámkeretének a fenntartó által elrendelt csökkentése esetén az intézmény jogosult dönteni arról, hogy a közoktatásra vonatkozó jogszabályok, valamint a jóváhagyott szervezeti és működési szabályzat által megszabott keretek között mely munkakör vagy munkakörök megszüntetése lehetséges.

Az előbbiekből következően a létszámkeret (a munkakörök) csökkentésének végrehajtása szempontjából annak volt jelentősége, hogy a felperes testnevelői tanári munkaköre megszüntetésével az alperes engedélyezett létszámkerete a fenntartói döntésben megadott számadatok szerint csökkent-e. Ezzel ellentétben az eljáró bíróságok csupán azt vizsgálták, hogy a felperes által oktatott testnevelés szakon az alperes évek óta nem tudta a kötelező óraszámot biztosítani, ezért a munkakör fenntartása már nem volt lehetséges.

A felperes felmentésének indokolására tekintettel a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott két tanító közalkalmazott jogviszonya közös megegyezéssel történt megszüntetésének annyiban van jelentősége, hogy ez jelentette-e egyben az adott munkakörök (státusok), vagy ezek egyike megszüntetését is. Ez esetben ugyanis – pl. ha a tanítónői feladatokat más pedagógusok között osztotta meg az alperes, és a státust nem töltötte be – az adott közalkalmazotti jogviszony megszüntetése munkakör (létszámkeretbe tartozó státus) megszüntetesként beleszámít a fenntartói döntés szerinti csökkentendő létszámkeretbe. Ennek megállapításához a bizonyítás kiegészítése szükséges azzal, hogy a felmentés indokát, miszerint az alperes a felperes munkakörének megszüntetésével a fenntartó perbeli döntését a döntés számszerű keretei között hajtotta végre [Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pont], az alperesnek kell bizonyítania.

A perbeli felmentési indok valós volta eszerint a meglévő munkakörök számától, nem pedig a munkakör betöltöttségétől függ. Az alperesi döntés alapján megmaradó munkakörök betöltöttségének abból a szempontból van jelentősége, hogy a létszámkeret csökkentésekor volt-e a felperes számára a perbeli időben hatályos Kjt. 30. § (3) bekezdése szerinti felajánlható üres munkakör. A felperes ugyanis csak akkor volt a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontjában előírt feltételek fennállása esetén is felmenthető, ha az alperesnél nem volt a képzettségének megfelelő betöltetlen munkakör, vagy az ilyen munkakörbe áthelyezéséhez nem járult hozzá. A képzettségnek megfelelő felajánlható munkakör meglétét a felmentés közlésének időpontjához képest kell vizsgálni, mivel a felmentés a közléssel hatályosul, ezért a későbbi – akár a felmentési idő alatt – bekövetkező változásoknak nem volt jelentősége.

Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a 2005. augusztus 10-én kelt felmentés jogszerűsége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az előző években folyamatosan visszautasította az alperes által ajánlott, a másik (földrajz) szakjának is megfelelő munkaköröket. A megismételt eljárásban eszerint meg kell állapítani a felmentés közlésének időpontját is, és azt, hogy ekkor volt-e a felperes mindkét szakja szerinti képzettségének megfelelő be nem töltött (üres) munkakör.

Az előbbiekből – a felmentési indok valós volta és a betölthető üres munkakör – tisztázását követően lehetett volna vizsgálni a Kjt. 32. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott felmentési korlátozást. Felülvizsgálati kérelmében a felperes azonban nem vitatta az egyedülállóság bizonyítottaság hiányával és a bejelentés elmulasztása miatt az együttműködési kötelezettség megszegésével kapcsolatos jogerős ítéleti megállapításokat.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A közalkalmazotti illetmény számítása

A tényállás szerint a felperesek az alperesnél tanár, műszaki tanár, szakoktató, gyakorlati oktató munkakörben állnak közalkalmazotti jogviszonyban. Az alperes a felpereseket a törvényben meghatározott garantált illetmény összegén felül a besorolási irataikban meghatározott, munkáltatói döntésén alapuló illetményrészben is részesítette. A felperesek a jogszabály által előírt kötelező óraszámot meghaladóan – részben helyettesítés keretében – tartottak órákat, amelyek fejében az alperes a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet 16. §-a szerinti óradíjat fizetett részükre, azonban megállapításakor a munkáltatói döntésén alapuló illetményrész figyelmen kívül hagyásával számolt el velük. Ugyancsak nem vette figyelembe az I. rendű felperesnek járó 25 éves jubileumi jutalom számításakor sem az alperes a munkáltatói döntésén alapuló illetményrészt.

A felperesek keresetükben túlóradíj-különbözet, átalány túlóradíj-különbözet, az I. rendű felperes pedig ezen felül jubileumijutalom-különbözet megtérítésére kérték kötelezni az alperest 2005. január 1. napjától kezdődően.

A követelésük azon az állásponton alapult, hogy járandóságai számításánál illetményként a garantált illetmény és a munkáltatói döntésén alapuló illetményrész együttes összegét kell figyelembe venni. Az alperes ezt vitatta, szerinte a járandóságok számításának alapja a garantált illetmény és az óradíj esetében a jogszabály szerinti pótlékok.

A munkaügyi bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felpereseket megillető eseti túlóradíj, valamint átalány óradíj, továbbá az I. rendű felperest megillető jubileumi jutalom alapja a munkáltatói döntésén alapuló illetményrész figyelembevételével állapítandó meg.

Az elsőfokú bíróság a jogalap kérdésében úgy foglalt állást, hogy amennyiben a munkáltató döntött arról, hogy a közalkalmazottját a garantált illetményhez képest emelt összegű illetményben részesíti, a továbbiakban az illetményalapú elszámolásoknál ezen összeget kell alapul venni.

A 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet 16. §-a alapján a heti kötelező óraszámot meghaladóan teljesített további munkavégzés fejében a pedagógust óradíj illeti meg, amelyet a munkáltatói döntésén alapuló illetményrésszel együtt megállapított illetmény alapulvételével kell meghatározni a jogszabály szerinti osztószám alkalmazásával. Ugyanúgy a Kjt. 78. §-a szerinti jubileumi jutalom számításának alapja is a közalkalmazott fentiek szerinti illetménye.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró megyei bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú közbenső ítéletet helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését kérte, és annak megállapítását, hogy a túlóradíj, helyettesítési díj alapja a pedagógus garantált illetménye. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Kjt. 66. §-ában foglaltakat. Részletesen kifejtette, hogy a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet 16. §-a alapján az óradíj megállapításakor a pedagógus illetménye, melyet pótlékokkal növelten kell figyelembe venni, és a további szakképesítés hasznosításának mértékétől függetlenül milyen illetménynövekedés, mely esetekben illetheti meg a pedagógust (Korm. rendelet 14/A. §).

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak.

A Kjt. 66. § (1) bekezdése szerinti garantált illetmény összegét a törvény a közalkalmazott fizetési fokozatahoz kapcsolódó garantált minimumként határozza meg. Ennélfogva a munkáltató számára lehetséges van arra, hogy a közalkalmazott illetményét az illetménytáblában meghatározottnál magasabb összegben állapítsa meg. Ez a garantált minimumot meghaladó, munkáltatói döntésén alapuló illetményrész a kinevezésbeli illetmény része.

A jogalap körében kellően feltárt tényállás alapján a munkaügyi bíróság helytálló jogi következtetéssel állapította meg, hogy amennyiben az alperes a Kjt. 66. § (1) bekezdésében meghatározott garantált illetményhez képest magasabb összegű illetményt állapította meg a felperesek javára a fizetési fokozat által meghatározott illetménynél, ez a garantált illetmény és a munkáltatói döntésén alapuló illetményrész együttesen képezi a felperesek illetményét. Ezt az illetményt kell a továbbiakban az illetmény alapú elszámolásoknál figyelembe venni.

Mintthogy a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet 16. §-a a túlmunkadíj, illetve óradíj megállapításánál is a pedagógus illetményének – nem garantált illetményének – meghatározott osztószámmal megállapított hányadát rendeli elszámolni, jogszerű az a közbenső ítéleti megállapítás,

hogy az óradíj számításánál a pedagógusnak a munkáltatói döntésén alapuló illetményrész figyelembevételével járó illetményt – valamint a 15. §-ban felsorolt pótlékokat – kell figyelembe venni. A jubileumi jutalomnál is ugyanúgy kell eljárni, a garantált illetmény és a munkáltatói döntésén alapuló illetményrész együttes összege képezi a havi illetmény összegét [Kjt. 78. § (2) bekezdés].

A kifejtettre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság – a munkaügyi bíróság közbenső ítéletét jogszabálysértés nélkül helybenhagyó – jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta.

A foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok minősítése 2008-tól

A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (továbbiakban: Met.) hatályba lépése óta a munkaügyi felügyelő a munkaügyi eljárás keretében jogosult a vizsgált munkavégzést tényleges tartalma alapján minősíteni. Amennyiben arra a megállapításra jut, hogy példának okáért a megbízási vagy vállalkozási szerződés munkaviszonyt leplez, akkor a szabálytalan foglalkoztatás megszüntetése érdekében 2003. július 1-jétől megállapíthatja a munkaviszonynak a munkába lépés napjától történő fennállását. Ilyen esetben a hatóság a munkáltatót arra is kötelezi, hogy a munkavállaló foglalkoztatását az Mt. szerint folytassa tovább (vagy az Mt.-ben foglalt szabályok szerint szüntesse meg).

A jogviszony minősítésének hatósági lehetősége eddig csak az ellenőrzéskor fennálló jogviszonyokra vonatkozott; a foglalkoztatás megszűnését, illetve megszűnését követően a típusválasztással kapcsolatos szabályok megsértése miatt szankciót sem lehetett alkalmazni. Ennek indoka az volt, hogy tényleges munkavégzés hiányában a foglalkoztatás körülményei érdemben már nem vizsgálhatók. Megszűnt jogviszony esetében természetesen eddig sem volt akadály, hogy a munkavállaló – az elévülési időn belül – munkaügyi jogvitát kezdeményezzen a bíróságon és ott kérje a munkaviszony egykori fennállásának megállapítását.

Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény alapvető változást hozott a minősítési jogkör időbeli hatályát illetően. A módosítás megszüntette a minősítési jogkör időbeli korlátozását, azaz a 2008. január 1-jét követő ellenőrzéskor a munkavégzésre irányuló jogviszony típusa a fennállása után még három évig vizsgálható.

A felügyelő eddig a minősítést „a tényállás alapján az ellenőrzés megkezdésekor fennálló jogviszony” tekintetében végezhetette el, az új szövegfordulat alapján azonban a „hatósági ellenőrzés során megállapított tényállás alapján” jogosult erre [Met. 1. § (5) bek.].

Megjegyzendő, hogy az adóhatóság a már megszüntetett foglalkoztatásra irányuló jogviszony tekintetében is jogosult megállapítani az adójogi célzatú színelést, és az adójogi elévülési időn belül kötelezhet az adó- és járulékkülönbözet megtérítésére, megállapítása azonban nem hat ki a felek polgári jogi jogviszonyára. A munkavégzésről szóló 1993. évi XCIII. törvény 84. § (4) bekezdése a munkabiztonsági ellenőrzést folytató felügyelőnek is biztosítja a foglalkoztató és a munkát végző közötti jogviszony minősítésének jogát. A munkabiztonsági felügyelő a tényállás alapján jogosult a munkáltató és a munkahelyen munkát végző személy közötti munkavégzésre irányuló jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősíteni, azaz a munkavédelmi jogszabály hatályát kiterjeszteni a munkavégzés alanyaira. A minősítésnek az a feltétele, hogy a jogviszony az ellenőrzés megkezdésekor, illetve súlyos baleset bekövetkezése esetén a baleset időpontjában fennálljon. A szervezett munkavégzés és ezáltal a munkabalesettől minősítés esetében is előfordulhat tehát, hogy a tényleges munkavégzés már nem vizsgálható, hanem csak rekonstruálható.

A törvény módosítás várható következményeinek ismerete előtt érdemes felidézni a munkaügyi hatóság fenti jogositványának tartalmát.

A munkavégzés jogi keretének minősítése létrejötté óta vitatott jogköre a munkaügyi hatóságnak, pedig „a minősítés joga” már kiállta az alkotmányosság próbáját. Az Alkotmánybíróság 564/B/2000. számú határozatában megállapította, hogy „a szerződési szabadság korlátozásának alkotmányossága nem csak kényszerítő ok fennállása esetén ismerhető el, hanem már akkor is, ha a korlátozásnak alapos oka van. A szerződési szabadság korlátozása különösen indokolt a munkaviszonyoknál, ahol a munkavállalók többnyire gyengébb tárgyalási és érdekérvényesítési helyzetben vannak, mint a munkaadók, ezért nem állapítható meg alkotmányos sértés a szerződési szabadságnak a Met. 1. § (5) bekezdése révén megvalósuló korlátozása miatt.”

A törvényi szabályozás

A felügyelő jogosult a foglalkoztató és a részére munkát végző személy közötti jogviszony, valamint a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolat minősítésére. Ennek alapján a munkaügyi hatóság akkor minősíti a jogviszonyt, ha a munkavégzésre vállalkozási, megbízási vagy önálló kereskedelmi ügynöki szerződés alapján, közérdekű önkéntes tevékenység keretében, bedolgozói jogviszonyban kerül sor, továbbá ha alkalmi munkavállalói könyvet a munkavégzés megkezdése előtt a munkáltató nem töltötte ki szabályszerűen, vagy az előírt időbeli korlátot nem tartotta meg. Ekkor a munkavégzés ténylegesen a munkaviszonynak minősíthető. A minősítés joga egyébként akkor is fennáll, ha a felek egybehangzó nyilatkozata szerint köztük vállalkozási szerződés jött létre, mivel „a szerződést a felek együttes szándéka sem vonhatja ki a munkajog szabályai alól” (LB Kfv. VI. 37.836/200/7.).

Az új törvényszöveg szerint a munkavégzés jellegének megállapítása a „hatósági ellenőrzés során megállapított tényállás alapján” történik. A tényállás kiderítése tehát nemcsak munkaügyi, hanem más hatóság ellenőrzése alapján is történhet. Ez azt jelenti, hogy adott esetben az adóhatóság által feltárt ügyben a munkaügyi hatóság is intézkedhet.

Ennek a szabálynak az érvényesülését természetesen korlátozza az a körülmény, hogy az idő múlásával nehezedik a jogsértés bizonyíthatósága. Az alábbiakban azokat az eseteket próbáltuk számba venni, amelyek a bizonyítás nehézségeitől függetlenül is fennakadhatnak a hatóság ellenőrzés hálóján.

Az egyik ilyen eset lehet, ha a munkavállaló az ellenőrzés időpontjában ugyan munkaviszony keretében dolgozik, de korábban ugyanazt a tevékenységet vállalkozási vagy megbízási szerződés alapján végezte. A hatóság ilyenkor utólag is megvizsgálhatja, hogy a már megszűnt, illetve megszüntetett jogviszony választására jogszerűen került-e sor, azaz a tevékenység jellege megengedte-e a szerződés típusának megválasztását. Amennyiben megállapítható az önállótlan, függő munkavégzés – és ebben segítséget nyújthat a jelenlegi munkavégzés vizsgálata –, akkor a hatóság a múltban fennállt jogviszonyt munkaviszonynak minősítheti.

Az idő múlására tekintettel fennálló bizonyítási nehézség feloldható más esetben is. Amennyiben a felügyelő az ellenőrzés időpontjában történt munkavégzést munkaviszony keretében folytatott tevékenységnek minősíti, de ezzel egyidejűleg bizonyíték van arra, hogy korábban ugyanazt a tevékenységet más, beazonosítható személy is végezte (a megszünt vállalkozási szerződések fellelhetők), akkor az ilyen megszűnt jogviszony minősítésének nincs eljárásjogi akadálya. Ha például a meghatározott áruk csomagolására szerződött emberek kötött munkarendben, a munkáltató eszközeivel, az általa meghatározott helyen teljesítménybérben dolgoznak vállalkozási szerződés alapján, akkor a foglalkoztatás minősítő jegyei alapján nemcsak a jelenlévők, hanem egy korábbi időpontban ugyanott munkát végzők jogviszonya is munkaviszonynak minősíthető.

Hasonló megítélés alá esik, ha például az építkezés ellenőrzött helyszínén a munkavégzés írásba foglalt munkaszerződés és adóhatósági bejelentés nélkül folyik, és a tanúvallomásokból az derült ki, hogy a múlt héten más, név szerint meghatározható személyek is dolgoztak ott, hasonlóan jogellenes körülmények között.

Végezetül nem szabad szem elől téveszteni, hogy a munkaügyi hatóság a Mt. 1. § (5) bekezdése alapján nemcsak kétszemélyes jogviszony, hanem a hárompólusú jogi kapcsolat, nevezetesen „a munkavállalónak munkavégzés céljából történő átengedése alapjául szolgáló jogviszony”, valamint a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolat minősítésére is jogosult. Ezért a leplezett munkaerő-kölcsönzés megtörténte utólag is vizsgálható, az átengedés ténye elvileg a későbbiekben is könnyen igazolható.

A többműszakos munkarend fogalmával kapcsolatos dilemmák

A többműszakos munkarend fogalmával és a műszakpótlék fizetésével kapcsolatban korábban irányadó, egységesnek mondható gyakorlatot jelentősen érintette a Legfelsőbb Bíróság EBH2006. 1539. számon közzétett elvi határozata, amely az úgynevezett „ölelkező” munkarendet többműszakos munkarendnek minősítette. A döntés azonban nem tér ki minden, a gyakorlati alkalmazás szempontjából lényeges kérdésre, ezért nyomában bizonytalanság alakult ki abban a kérdésben, hogy az új jogértelmezésre tekintettel pontosan mikor és hogyan kell fizetni a műszakpótléket. Jelen írásunkban ezekre a dilemmákra térünk ki.

Az Mt. 117. § (1) bekezdés e) pontja szerint (amely rendelkezés 2001. 07. 1-jétől hatályos) többműszakos munkarendnek minősül, „ha a munkáltató napi üzemelési ideje meghaladja a munkavállaló napi teljes munkaidejét és a munkavállalók időszakonként rendszeresen, egy napon belül egymást váltva végzik azonos tevékenységüket”.

A többműszakos munkarend szempontjából jelentősége van a 117. § (1) bekezdés d), f) és g) pontjának, továbbá a (2) bekezdésben foglalt rendelkezésnek is. E szerint éjszakai munka: a huszonkét és hat óra közötti időszakban teljesített munkavégzés [117. § (1) bekezdés d) pont]; éjszakai műszak: a többműszakos munkarend alapján végzett éjszakai munka [117. § (1) bekezdés g) pont]; és délutáni műszak: a többműszakos munkarend alapján a tízennygy és huszonkét óra közötti időszakban teljesített munkavégzés [117. § (1) bekezdés f) pont]. A kollektív szerződés a fentiekől eltérhet, és a többműszakos munkarend, az éjszakai munkavégzés (és erre tekintettel az éjszakai műszak), valamint a délutáni műszak törvényi fogalma helyett más meghatározást tartalmazhat, de ilyenkor tekintettel kell lenni arra a korlátozó rendelkezésre, mely szerint az éjszakai munkának minősülő időszak a kollektív szerződés rendelkezése alapján sem lehet hét óránál rövidebb és ebbe a huszonnégy és öt óra közötti időtartamot be kell számítani [117. § (2) bekezdés].

Az Mt. 146. § rendelkezései értelmében a többműszakosnak nem minősülő munkarend esetén, ha a munkavállaló éjszakai munkát végez, 15%-os bérpótlék, míg a többműszakos munkaidő-beosztásban [117. § (1) bekezdés e) pont], illetve a megszakítás nélküli munkarendben [118. § (2) bekezdés] foglalkozott munkavállaló esetében délutáni, illetőleg éjszakai műszakpótlék jár. Ennek mértéke a többműszakos munkaidő-beosztásban: a délutáni műszakban 15%, az éjszakai műszakban 30%; a megszakítás nélküli munkarendben pedig: a délutáni időszakban 20%, az éjszakai műszakban 40%.

A fenti rendelkezések alapján a munkavállalót a műszakpótlék csak abban az esetben illeti meg, ha időszakonként ténylegesen változik, hogy munkáját melyik műszakban végzi. Ha a többműszakos működési rendszerben egyes munkavállalók a munkaidő-beosztásuk szerint állandó jelleggel csak a délelőtti vagy délutáni vagy az éjszakai műszakban végzik a munkájukat, akkor nem jogosultak a műszakpótlékre.

A korábbi gyakorlat

A fentiekben hivatkozott, a többműszakos munkarend fogalmát tartalmazó Mt. 117. § (1) bekezdés e) pontja alapján korábban nem minősült többműszakosnak az úgynevezett „ölelkező” munkarend, amely szerint a munkáltató napi üzemelési ideje ugyan meghaladja a munkavállalók napi teljes munkaidejét, és ezért a munkanap folyamán több munkavállalói csoport lépcsőzetesen kezdi meg a munkát, illetve fejezi azt be, de az egyes munkavállalói csoportok ténylegesen nem váltják egymást, hanem munkájukat (az azonos tevékenységüket) egy aránylag hosszabb időszakon át (órákon át) párhuzamosan végzik.

A fentiek alapján hosszú időszakon át az a gyakorlat érvényesül, mely szerint az „ölelkező” munkarend esetén, mivel az nem minősült többműszakosnak, a munkavállalók nem részesültek műszakpótlékban. Ezen munkavállalók számára, ha esetenként az éjszakai (a 22.00-tól 06.00 óráig tartó) időszakban végeztek munkát, mivel műszakpótlékre nem voltak jogosultak, éjszakai munkavégzésért járó 15%-os pótléket fizettek.

Azokban az esetekben, amelyekben az egyes munkavállalói csoportok ténylegesen váltották egymást (legfeljebb a munka átadását szolgáló, például 15 vagy 30 perces átfedéssel) a második, illetve harmadik munkavállalói csoport azt a tevékenységet folytatta tovább, amelyet az előző csoport befejezett, a műszakpótlék fizetésére – a gyakorlatban általában – úgy került sor, hogy

- az első (délelőtti) műszakban egyáltalán nem fizettek pótléket (akkor sem, ha a délelőtti műszak esetlegesen a 06.00 óra előtti, egyébként éjszakai munkának minősülő időszakban kezdődött),
- a második (délutáni) műszakban a műszak minden órájára (és nem csak a 14.00 és 22.00 óra közé eső órákra) délutáni műszakpótléket,
- a harmadik (éjszakai) műszakban pedig a műszak minden órájára éjszakai műszakpótléket fizettek.

E megoldás alkalmazása – az egyes műszakokba történő beosztás

rendszeres változására tekintettel – kompenzálta azt, ha az első műszak kezdete vagy a kétműszakos munkarendben a második műszak vége kis mértékben az éjszakai munkának minősülő időszakba esett, amely időre nem került sor az éjszakai munkavégzésért járó bérpótlék fizetésére, mivel a munkavállalók e helyett az egyes műszakok teljes időtartamára délutáni, illetve éjszakai műszakpótlékban részesültek.

A fentiekől eltérően, a tényleges műszakok kezdetétől és végétől függetlenül, a gyakorlatban többnyire akkor fizették a 14.00-tól 22.00 óráig, illetve a 22.00-tól 06.00 óráig terjedő időre a délutáni, illetve éjszakai műszakpótlékot, ha a munkavállalók két műszakban, de napi 12 óras tartamban (pl. 06.00-tól 18.00 óráig, illetve 18.00-tól 06.00 óráig) végezték a munkát (ez esetben a munkavégzés gyakorta megszakítás nélküli munkarendben folyik, ezért a pótlék mértékét erre tekintettel határozták meg).

Megjegyezzük, hogy a fentiekben ismertetettől eltérő pótlékfizetésre is volt példa a gyakorlatban.

Az új jogértelmezés és a hozzá kapcsolódó problémák

Az előző pontban ismertetett gyakorlatot jelentős mértékben érinti a Legfelsőbb Bíróság EBH2006. 1539. számon közzétett elvi határozata, amely az úgynevezett „ölelkező” munkarendet többműszakos munkarendnek minősítette.

Az elvi döntés szerint „a műszakpótléokra való jogosultság feltételeinek fennállása megállapítható, ha a munkáltató nyitvatartási ideje lényegesen meghaladja a munkavállalók napi munkaidejét, és ezért a munkavállalók munkájukat részben egymást követő időben végzik úgy, hogy az egyes műszakok részben egymással egybeesnek, továbbá a műszakbeosztás hetenként változik”. A döntésben a Legfelsőbb Bíróság rögzítette továbbá, hogy „Az alperes napi nyitvatartási ideje lényegesen meghaladta a felperesek munkaidejét, ezért a munkájukat egymást követő időben, egymást váltva is végezték attól függetlenül, hogy az egyes műszakok részben egymással egybe is estek. A felperesek műszakbeosztása hetenként változott. Fennállt tehát esetükben a rendszeresen váltakozó, és hetenként eltérő időben történő munkavégzéssel együtt járó, az életvitelt kedvezőtlenül érintő helyzet, amelyet a műszakpótlék hivatott ellentételezni.”

A hivatkozott döntés alapján tehát levonható az a következtetés, hogy a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint többműszakos munkarendnek minősül az a munkarend, amelyben

- a munkáltató napi nyitvatartási (illetve az adott tevékenység folytatására vonatkozó működési) ideje lényegesen meghaladja a munkavállalók napi munkaidejét, ezért
- a munkavállalók a munkájukat részben egymást követő időben (egymást váltva is) végzik úgy, hogy az egyes műszakok részben egymással egybeesnek,
- az egyes műszakokba történő beosztás hetenként változik,
- így a hetenként eltérő időben történő munkavégzéssel együtt járó, az életvitelt kedvezőtlenül érintő (műszakpótléokra jogosító) helyzet fennáll.

Megjegyezzük azonban, hogy ez utóbbi feltétel a közzétett elvi határozat összefoglaló részében nem szerepel, csupán az indoklás végén rögzítették. A döntésből nem tűnik ki, hogy a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint ahhoz, hogy a többműszakos jelleg megállapítható legyen, a napi nyitvatartási időnek milyen mértékben kell meghaladnia a munkavállalók napi munkaidejét. E tekintetben a döntés csak azt tartalmazza, hogy a különbségek „lényegesnek” kell lennie.

A döntés azt sem határozza meg egyértelműen, hogy „a hetenként eltérő időben történő munkavégzés” mikor tekinthető olyannak, amely már „az életvitelt kedvezőtlenül érinti”.

Az adott tényállás szerint egyébként a nyitvatartási idő 10 óra volt, az érintett munkavállalók napi munkaidejének a mértéke pedig 6, 7, illetve 8 óra. Ebből levonható az a következtetés, miszerint a döntésben megfogalmazott egyik feltétel már fennáll abban az esetben, ha a napi nyitvatartási idő legalább 2 (3, illetve 4) órával meghaladja a munkavállalók napi munkaidejének mértékét.

A fenti kérdésnek külön jelentősége van abból a szempontból, hogy a gyakorlatban nemcsak az úgynevezett „ölelkező” munkarendeket alkalmazzák. Sok esetben látszik olyan megoldás is, amely szerint az egyes munkavállalói csoportok egy-egy óra eltéréssel kezdik meg, illetve fejezik be a napi munkavégzésüket, rendszeresen változik, hogy az egyes munkavállalók mikor, melyik csoportban dolgoznak, de elmondható az is, hogy összességében a munkavállalók a napi munkavégzés nagyobb (jelentősebb) részét mindig a „délelőtti” időszakban teljesítik. A gyakorlatban ezt eddig lépcsőzetes munkakezdésű, egyműszakos munkarendnek tekintették. A fenti döntésben meghatározott „fogalom” alapján viszont ez a lépcsőzetes munkakezdésű munkarend is többműszakos munkarendnek minősülhet. Egy ilyen tartamú értelmezés vonatkozásában véleményünk szerint az hozható fel ellenérvként, hogy a hivatkozott elvi határozat megszületésére egy olyan konkrét tényállás alapján kerül sor, amely szerint a munkavállalók munkaideje az egyik héten nagyobb részben a délelőtti műszak idejére (a 14.00 óra előtti időszakra), másik héten pedig nagyobb részben a délutáni műszak idejére (a 14.00 óra utáni időszakra) esett. Ebből levonható az a következtetés, miszerint csak abban az esetben lehet egy munkarendet többműszakosnak tekinteni, ha „a hetenként eltérő időben történő munkavégzés” idején a fenti körülmény ténylegesen fennáll, és ezért az adott munkarend vonatkozásában elmondható, hogy az alkalmas arra, hogy „az életvitelt kedvezőtlenül érintse”.

Az elvi határozat nem rögzíti, hogy a benne többműszakos munkarendnek minősített munkarendek esetében hogyan, pontosan mely időszakokra kell a műszakpótlékot fizetni. (Az elvi határozatban közzétett tényállás szerint a peres felek között csak abban volt vita, hogy az alkalmazott munkarend többműszakosnak minősül-e, a munkavállalók szerint fizetendő műszakpótlék mértékét a munkáltató a perben nem vitatta, ezért e kérdésben a Legfelsőbb Bíróság nem foglalt állást.)

Az „ölelkező” munkarendek esetében véleményünk szerint nem alkalmazható az a gyakorlat, amely eddig a „klasszikus” többműszakos munkarendek esetében érvényesült, hiszen az „ölelkező” munkarendek alkalmazása mellett sok esetben nem két-három, hanem ennél több munkavállalói csoport váltja egymást, illetve az egyes „műszakok” kezdete és vége, tartamuk szintén nagyon sokféle módon határozható meg, nem feltétlenül követi a klasszikus többműszakos munkarendek esetén érvényesülő megoldásokat. Erre tekintettel, az „ölelkező” munkarendek esetében többnyire nem határozható meg, hogy kétműszakos vagy háromműszakos munkarendről van-e szó, illetve nem határozható meg pontosan, hogy melyik munkavállalói csoport munkavégzése minősül délelőtti, délutáni illetve éjszakai műszagnak.

A fentiekből pedig az a következtetés vonható le, hogy az „ölelkező” munkarendek esetében azokra az órákra kell délutáni illetve éjszakai műszakpótlékot fizetni, amelyek a 14.00-tól 22.00 óráig, illetve a 22.00-tól 06.00 óráig tartó időszakba esnek, és ilyenkor mindig műszakpótlékot kell fizetni. Például, ha az első csoport munkavégzése 5.30-kor kezdődik, akkor az 5.30-tól 06.00 óráig terjedő fél óra a 30%-os (megszakítás nélküli munkarend esetén 40%-os) éjszakai műszakpótlékot kell fizetni (és nem az éjszakai munkavégzésért járó 15%-os pótlékot). Ehhez hasonlóan, ha a napi munkavégzés 22.30-kor, vagy 23.00-kor fejeződik be, akkor a 22.00 órát meghaladó időszakra szintén a 30%-os (megszakítás nélküli munkarend esetén 40%-os) műszakpótlékot kell fizetni.

Megjegyezzük, hogy a Legfelsőbb Bíróság hivatkozott eseti döntéséből levonható a műszakpótlék fizetésére vonatkozó, fentiekből ismertetett következtetés a „klasszikus” többműszakos munkarendek vonatkozásában eddig érvényesült gyakorlatot is érintheti, és hosszabb távon esetlegesen oda is vezethet, hogy a „klasszikus” többműszakos munkarendek esetében is érvényesülhet: a műszakpótlékot nem műszakonként, hanem a 14.00-tól 22.00 óráig, illetve a 22.00-tól 06.00 óráig tartó időszakba eső munkavégzés vonatkozásában kell majd fizetni. Véleményünk szerint azonban a „klasszikus” többműszakos munkarendek esetében a korábbi gyakorlat folytatható, mivel a hivatkozott eseti döntés nem érinti.

A Munkaügyi Értesítő 2007. november-decemberi és 2008. márciusi számai alapján összeállította:

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos

Klikk 3.0

A DIGITÁLIS JÁTSZÓTÉR

[2008/05.09. – 08.20.]

KUTATÁS
FEJLESZTÉS
INNOVÁCIÓ

MILLENÁRIS, JÖVŐ HÁZA KIÁLLÍTÁS (B ÉPÜLET)

Nyitva tartás | kedd–péntek 9.00–17.00 | szombat–vasárnap 10.00–18.00

IGO

BOT, AMELYIK KÉPES LÁTNI

FÉM HAB

GÉLÜVEG

GAUSKERÉK

FÚTHETŐ RUHA

H5N1 VAKCINA A MADÁRINFLUENZA
ÁLLATRÓL EMBERRE TERJEDŐ
VÍRUSA ELLEN

GÖMBÖC

MI A KÖZÖS MINDEZEK BEN?

PÉLDÁUL AZ, HOGY EGYTŐL EGYIG SIKERES
MAGYAR TALÁLMÁNYOK. OLYAN TERMÉKEK,
AMELYEK KITALÁLÓI ÉS FEJLESZTŐI KÖZTÜNK ÉLNEK.

A LEGÚJABB TALÁLMÁNYOK KIPRÓBÁLHATÓ ELEMekkel, A DIGITÁLIS TECHNIKA
ESZKÖZEIVEL KERÜLNEK BEMUTATÁSRA A MILLENÁRIS MÁJUS 9-ÉN NYÍLÓ
INTERAKTÍV KIÁLLÍTÁSÁN, A JÖVŐ HÁZA KIÁLLÍTÁS TERÜLETÉN (B ÉPÜLET).

SZÉLES KÖRŰ OKTATÁSI PROGRAMOK KICSIKNEK ÉS NAGYOKNAK,
HISZEN A JÖVŐ ISKOLÁJÁBAN FOLYTATÓDNÁK AZ ISKOLÁN KÍVÜLI TANÓRÁK!

Támogató:

Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal

MILLENÁRIS

Bp. II., Fény u. 20-22.
T.: 336-4000 / info@millenaris.hu
www.millenaris.hu/jovoiskolaja
www.millenaris.hu